

Ekonomická
fakulta
Faculty
of Economics

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Ekonomická fakulta
Katedra účetnictví a financí

Diplomová práce

Zdanění lihu u vybraného podnikatelského subjektu

Vypracovala: Bc. Agáta Podlahová
Vedoucí práce: Ing. Jarmila Rybová, Ph.D.

České Budějovice 2024

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: Bc. Agáta PODLAHOVÁ
Osobní číslo: E22619
Studijní program: N0488A050006 Finance a účetnictví
Téma práce: Zdanění lihu u vybraného podnikatelského subjektu
Zadávající katedra: Katedra účetnictví a financí

Zásady pro vypracování

Cíl práce:

Cílem práce je popsat pravidla zdanění lihu v České republice, porovnat výši daně s jinými členskými státy Evropské unie a vyhodnotit daňové zatížení a rizika spojená s touto daní a vznikem daňového úniku u vybraného podnikatelského subjektu.

Rámcová osnova:

1. Předpisy Evropské unie k dani z lihu.
2. Sazby daně z lihu v členských státech Evropské unie.
3. Daň z lihu v České republice.
4. Metodika stanovení daňového zatížení daní z lihu u vybraného podnikatelského subjektu.
5. Identifikace podnikatelského subjektu.
6. Pravidla fungování podnikatelského subjektu při zdanění lihu.
7. Daň z lihu u podnikatelského subjektu.
8. Vyhodnocení rizik podnikání v souvislosti se zdaněním lihu.

Rozsah pracovní zprávy: 50-60 stran

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: tištěná

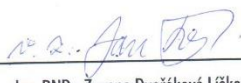
Seznam doporučené literatury:

- European Commission. (2021). *Excise Duty Tables. Part 1 – Alcoholic Beverages. Situation at 01/07-2021*. Brusel: European Commission. [online]. Dostupné: <https://taxation-customs.ec.europa.eu/>.
- London Economics. (2010). *Study analysing possible changes in the minimum rates and structures of excise duties on alcoholic beverages. Final Report to EC DG Taxation and Customs Union*. [online]. Dostupné: <https://taxation-customs.ec.europa.eu/>.
- Marková, H. (2022). *Daňové zákony 2022. Úplná znění platná k 1. 1. 2022*. Praha: Grada.
- Rybová, J., Doležalová, K. (2019). *Úloha minimálních sazeb spotřebních daní*. Monografie. České Budějovice: Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích.
- Svátková, S. (2009). *Spotřební a ekologické daně v České republice*. Praha: Wolters Kluwer.
- Vančurová, A., Láčková, L. a Zídková, H. (2020). *Daňový systém 2020*. Praha: Wolters Kluwer.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Jarmila Rybová, Ph.D.
Katedra účetnictví a financí

Datum zadání diplomové práce: 1. března 2023
Termín odevzdání diplomové práce: 15. dubna 2024

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
ECONOMICKÁ FAKULTA
Sulcova 13 (26)
370 05 České Budějovice

doc. RNDr. Zuzana Dvořáková Lišková, Ph.D.
děkanka

doc. Ing. Milan Jílek, Ph.D.
vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 1. března 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce.

Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 8. dubna 2024

.....

Agáta Podlahová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí mé diplomové práce, paní Ing. Jarmile Rybové, Ph.D., za ochotnou spolupráci, odborné a cenné rady, které mi poskytla při tvorbě této práce. Dále jednatele Lihovaru Poněšice s. r. o. Mgr. Kláre Ledajaksové za teoretické i praktické znalosti ohledně fungování zdanění lihu v jejich společnosti.

Obsah

Úvod	8
1 Vymezení základních pojmů.....	10
1.1 <i>Definice daně.....</i>	<i>10</i>
1.2 <i>Spotřební daně.....</i>	<i>10</i>
1.2.1 <i>Předmět daně.....</i>	<i>13</i>
1.2.2 <i>Plátcí daně.....</i>	<i>13</i>
1.2.3 <i>Základ daně a sazba daně.....</i>	<i>14</i>
2 Předpisy Evropské unie k dani z lihu.....	15
2.1 <i>Předmět daně a základ daně.....</i>	<i>16</i>
2.2 <i>Sazby daně</i>	<i>17</i>
2.3 <i>Osvobození od daně</i>	<i>20</i>
3 Sazby daně z lihu v členských státech EU	22
4 Daň z lihu v ČR	24
4.1 <i>Předmět daně z lihu</i>	<i>24</i>
4.2 <i>Plátcí daně</i>	<i>25</i>
4.3 <i>Vznik povinnosti daň z lihu přiznat a zaplatit.....</i>	<i>26</i>
4.4 <i>Základ daně.....</i>	<i>27</i>
4.5 <i>Sazby daně</i>	<i>27</i>
4.6 <i>Osvobození od daně z lihu</i>	<i>28</i>
4.7 <i>Zajištění daně z lihu.....</i>	<i>31</i>
4.8 <i>Značení lihu</i>	<i>32</i>
5 Metodika.....	33
6 Identifikace podnikatelského subjektu	34
7 Pravidla fungování podnikatelského subjektu při zdanění lihu.....	36
7.1 <i>Povolení a licence.....</i>	<i>36</i>
7.2 <i>Daňový sklad.....</i>	<i>37</i>
7.3 <i>Zajištění daně z lihu.....</i>	<i>38</i>
7.4 <i>Značení lihu kontrolními páskami</i>	<i>38</i>
7.4.1 <i>Odběr kontrolních pásek.....</i>	<i>38</i>
7.4.2 <i>Popis a rozměr kontrolní pásky</i>	<i>43</i>
7.4.3 <i>Cena kontrolních pásek.....</i>	<i>46</i>
7.5 <i>Normy ztrát</i>	<i>46</i>
8 Daň z lihu u podnikatelského subjektu.....	51

8.1	<i>Daňové doklady</i>	51
8.2	<i>Výpočet spotřební daně a absolutního etanolu v láhvi</i>	53
9	Daňové úniky v souvislosti se zdaněním lihu	55
9.1	<i>Nelegální dovoz</i>	55
9.2	<i>Nelegální výroba</i>	55
9.3	<i>Využívání znehodnoceného lihu</i>	56
9.4	<i>Zneužití kontrolních pásek</i>	57
10	Závěr	59
11	Summary	61
12	Přehled použité literatury	62
13	Seznam obrázků	64
14	Seznam tabulek	65
15	Seznam schémat	66

Úvod

Spotřební daně, jak je známe v současné době, jsou v daňové soustavě našeho státu již od roku 1993. Jednou z nejvýznamnějších změn, kterými právní předpisy ke spotřebním daním prošly, byl vstup České republiky do Evropské unie. V této souvislosti došlo k vyhlášení nového zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních. Česká republika se tím pádem musela podřídit a upravit své tuzemské právní předpisy podle norem Evropské unie. Rozdílné sazby narušují plynulé fungování trhu, což je jedna z priorit členských států Evropské unie. Evropská unie usiluje o harmonizaci daní, tzn. sladit minimální sazby spotřebních daní a vymezit některé podstatné pojmy. Vzhledem k rozdílům mezi zeměmi jak kulturním, tak i společenským, je harmonizace velmi obtížná.

Spotřební daně řadíme do takzvaných nepřímých daní, které jsou významným zdrojem veřejného rozpočtu. Tyto daně jsou vybírány prostřednictvím plátců, platí ji koneční spotřebitelé v ceně výrobku.

Empirické výzkumy ukazují, že zvyšování těchto daní není daňovými poplatníky vnímáno tak citlivě jako v případě daní z příjmů. Když se zvýší spotřební daně, zvýší se i cena výrobků, ale spotřebitelé tyto výrobky zpravidla dál kupují i za vyšší cenu. Stát se zvyšováním spotřebních daní nepřímo ovlivňuje jejich spotřebu, která má zpravidla negativní vliv na lidské zdraví. Jako příklad lze uvést alkoholické nápoje. Jsou konzumovány.

Jen velmi obtížně se hledá místo, kde se s touto návykovou látkou nesetkáme. Možná si to ani neuvědomujeme, ale alkoholické nápoje jsou nedílnou součástí našich životů při oslavách, večeřích v restauracích, anebo jen v rámci uklidnění po těžkém dni. Konzumace alkoholických nápojů provází naše životy a stala se běžným jevem.

Tato práce se zaměřuje právě na zdanění lihu v České republice s cílem podat celistvý pohled na zdanění lihu u vybraného podnikatelského subjektu.

Teoretická část této diplomové práce se v první části zabývá upřesněním základních pojmů z oblasti zdanění. V další části se zabývá předpisy k dani z lihu, které jsou velice důležité pro fungování v rámci Evropské unie pro plynulý vnitřní trh. Popisuje právní předpisy České republiky a směrnice Evropské unie vydané pro daň z lihu. Ve třetí části se práce zabývá odlišnostmi sazeb daně z lihu v různých členských státech Evropské unie. Poslední pasáž teoretické části se zaměřuje na vznik a fungování daně z lihu v České republice.

V praktické části práce je představen podnikatelský subjekt Lihovar Poněšice, s. r. o. Zaměří se na pravidla fungování společnosti v kontextu zdanění lihu. Dále je detailně popsáno, jaká daň z lihu platí u tohoto subjektu a jaká rizika mohou podnikání v této oblasti provázet. Důraz je kladen i na možné daňové úniky, které se mohou v souvislosti s touto daní vyskytovat. Tuto společnost jsem si vybrala, protože byla dodavatelem lihových výrobků do společnosti, ve které jsem pracovala.

1 Vymezení základních pojmů

1.1 Definice daně

V každé literární rešerši můžeme najít odlišné definice daně. Ale v závěru z každé definice vyplývá, že z ekonomického hlediska lze na daň pohlížet jako na povinnou, nenávratnou a zákonem danou platbu do veřejného rozpočtu země. Dále je daň neekvivalentní, neúčelová a pravidelná. (Marková, 2023)

Neekvivalentní daň znamená, že poplatník nemá žádný nárok na protihodnotu zaplacené daně. Dále jak se jedinec podílí na společných příjmech, nemá žádný vztah k tomu, v jaké výši se bude podílet na výdajích veřejných rozpočtů. Jde o peněžní plnění, které plyne do veřejného rozpočtu. Prostředky jsou určeny k hrazení potřeb, které vznikají společnostmi jako celku. (Kubátová, 2015)

Neúčelová daň znamená, že v momentě, kdy jedinec tuto platbu provede nikdo neví, na co budou tyto prostředky použity.

Pravidelnost daně znamená, že jedinec platí tuto daň opakovaně v časových intervalech.

1.2 Spotřební daně

Spotřební daně patří mezi selektivní daně ze spotřeby, těmito daněmi je zatíženo 5 komodit zboží. Je to daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z vína a meziproductů, daň z piva a daň z tabákových výrobků. (Vančurová a spol., 2020)

Spotřební daně jsou součástí daňového systému spolu s daní z přidané hodnoty, dovozního cla a později přidaných i ekologických daní. Tyto daně vytvořily soustavu nepřímých daní neboli daní ze spotřeby. Spotřební daně jsou nazývány také akcízy. Neberou v potaz důchod spotřebitele, jsou to tzv. daně in rem.

Když byly zavedeny spotřební daně, Česká republika ještě nebyla součástí Evropské unie, ale přijala systém, který byl, co se týče hlavních daní v souladu s členskými státy Evropské unie. Větší důraz je ovšem kladen na daň z přidané hodnoty. (Terra a Wattel, 2005) Spotřební daně na rozdíl od ekologických daní nebyly vyvolány harmonizačními tendencemi. Den, kdy vstoupila Česká republika do Evropské unie, se problematika tuzemských spotřebních daní dále rozšiřovala o nová pravidla pro obchodování na vnitřním trhu Evropské unie, který reprezentovaly členské státy Společenství. Od roku

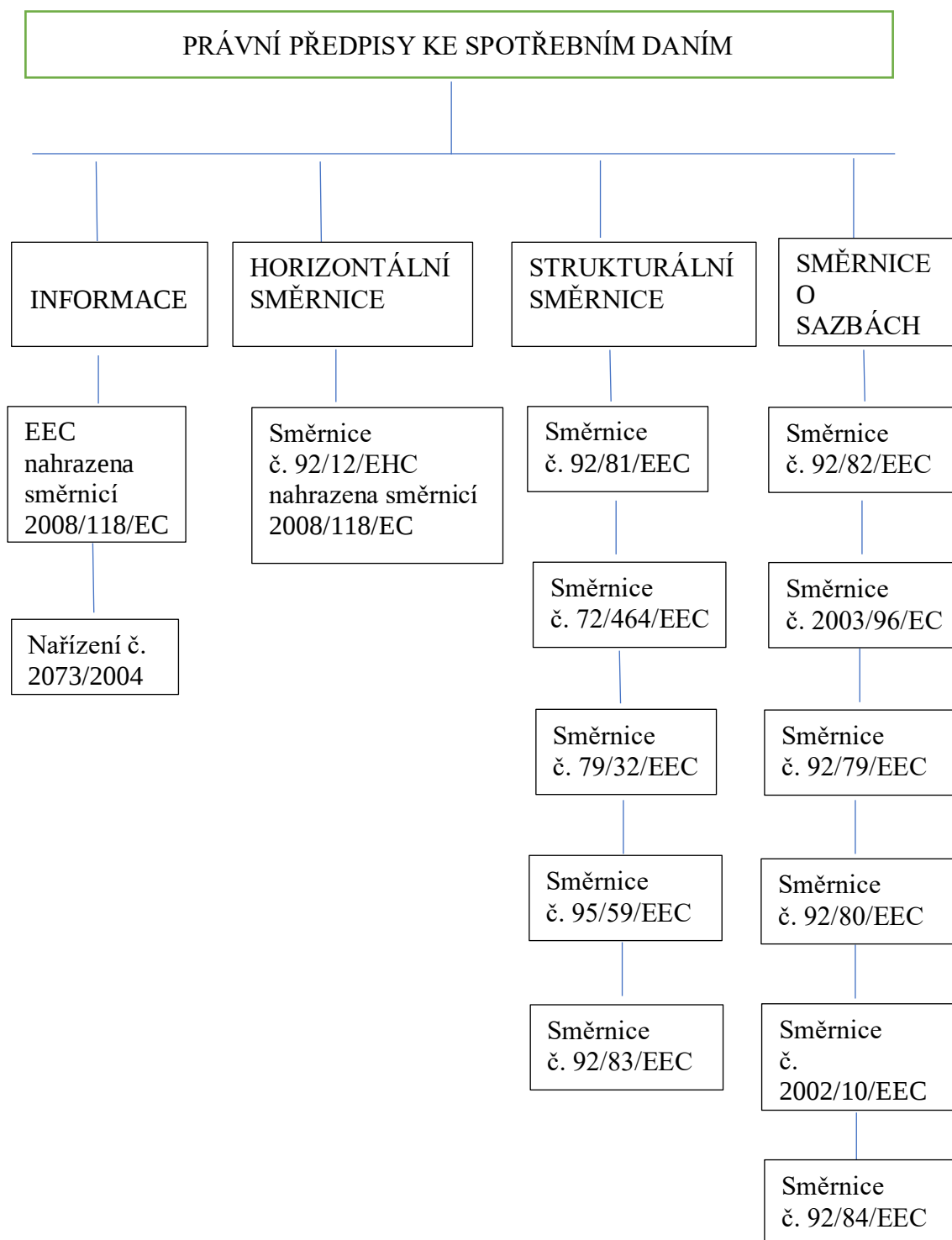
2004 se spotřební daně řídí zcela novým zákonem a to zákonem č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních.

Příjmy z těchto daní společně s pojistným na sociální zabezpečení, daní z přidané hodnoty a daněmi z příjmů jeden z nejvýznamnějších rozpočtových příjmů.

Od května roku 2004 každoročně dochází k novelizaci zákona o spotřebních daních. Od roku 2009 proběhlo přes 20 novelizací. Největší příčinou je tlak EU na převzetí plných harmonizačních pravidel, konečné lhůty pro výjimky z pravidel směrnic, reakce na změny daňových i nedaňových tuzemských právních norem, požadavky na praxi, zamezit daňovým únikům a odstranění věcných a technických chyb. (Svátková, 2009)

Česká republika na rozdíl třeba od Slovenska nebo Rakouska přijala koncepci jednoho zákona, který je vnitřně členěn podle jednotlivých daní. Výhodou této koncepce je, že ustanovení, která jsou společná pro všech 5 daní se nemusí u každé daně opakovat, usnadňuje to např. studium zákona. Další výhoda je znatelná při novelizaci, když se změna týká pouze jednoho zákona, ale změny zasahují do více daní zároveň. Na druhé straně jsou zde i nevýhody a těch je mnohem více. Jednou z nich je, že problematika týkající se jedné daně je na více místech v zákoně, což ztrácí přehlednost a správnost v praxi. Další nevýhodou je brána novelizace. Změny, které jsou přijaty musí pročíst plátcí všech spotřebních daní a vyhledat si pouze ty, které se ně vztahují. (Svátková, 2009)

Schéma 1 Směrnice rady ke spotřebním daním

Zdroj: Rybová, Doležalová (2019)

Nejdůležitějšími předpisy upravujícími zatížení produktů spotřebními daněmi v Evropské unii jsou horizontální a strukturální směrnice.

Směrnice rady č. 92/12/EEC definuje okruh předmětu spotřebních daní neboli akcízů na minerální oleje, alkohol a alkoholické nápoje a tabákové výrobky. Definuje, jak vyrábět,

držet a přepravit produkty, které podléhají spotřebním daním. Zřizuje režim podmíněného osvobození od daně pro výrobky, které jsou spotřebovávány v jiném členském státě, než kde byly vyrobeny nebo z něhož se dovážejí. Nachází-li se výrobky v daňovém skladu nebo se mezi nimi pohybují, za podmínky, že se sklad nachází v rámci EU, spadají do podmíněného osvobození od spotřební daně. Jak můžeme vidět ve schématu 1 došlo v roce 2010 k nahrazení směrnici Rady č. 2008/118/EC. Nová směrnice byla zavedena z důvodu úprav a změn minulé směrnice. (Rybová, Doležalová, 2019)

1.2.1 Předmět daně

Předmětem spotřebních daní v tuzemsku jsou vyrobené nebo dovezené výrobky, které se podle celního zákona považují za české výrobky a které jsou uloženy ve svobodném celním skladu nebo celním pásmu, také nejsou vyvezeny do cizích zemí a jsou původním nebo novým vlastníkem v nezměněném stavu vráceny zpět do tuzemska. Dále výrobky uloženy na těchto místech, které prošly zpracovatelskými operacemi, nebyly vyvezeny do zahraničí a jsou ve změněném stavu vlastníkem vráceny do tuzemska. (Zákon č. 587/1992 Sb. o spotřebních daních)

1.2.2 Plátcí daně

Plátce spotřebních daní můžeme vymezit následujícím způsobem:

- Plátcí daně jsou všechny právnické a fyzické osoby, které v tuzemsku vybrané výrobky vyrábějí nebo kterým mají být vyvážené nebo dovážené vybrané výrobky propuštěny do celního režimu, v němž vzniká celní dluh.
- Plátcí jsou také právnické nebo fyzické osoby, které vyskladní nebo použijí výrobky osvobozené od daně.
- Plátcí jsou též právnické nebo fyzické osoby, které skladují nebo vyskladňují vybrané výrobky s výjimkou lihu, cigaret, doutníků a cigarillos a vína, pokud neprokáží, že se jedná o výrobky zdaněné nebo pokud neprokáží způsob nabytí vybraných výrobků oprávněně bez daně.

Průkazem je daňový doklad nebo písemný doklad osvědčující skutečnost, že subjekt, od kterého plátce vybrané výrobky získal, nabytí tyto vybrané výrobky bez daně. (Marková, 2023)

1.2.3 Základ daně a sazba daně

Základem daně je fyzický počet jednotek vyrobeného nebo dovezeného zboží u jiných členských států. Sazby pro spotřební daně jsou pevné a diferencované, tzn. sazba daně se liší podle druhu zboží, resp. jeho kvality. (Vančurová a spol, 2020)

2 Předpisy Evropské unie k dani z lihu

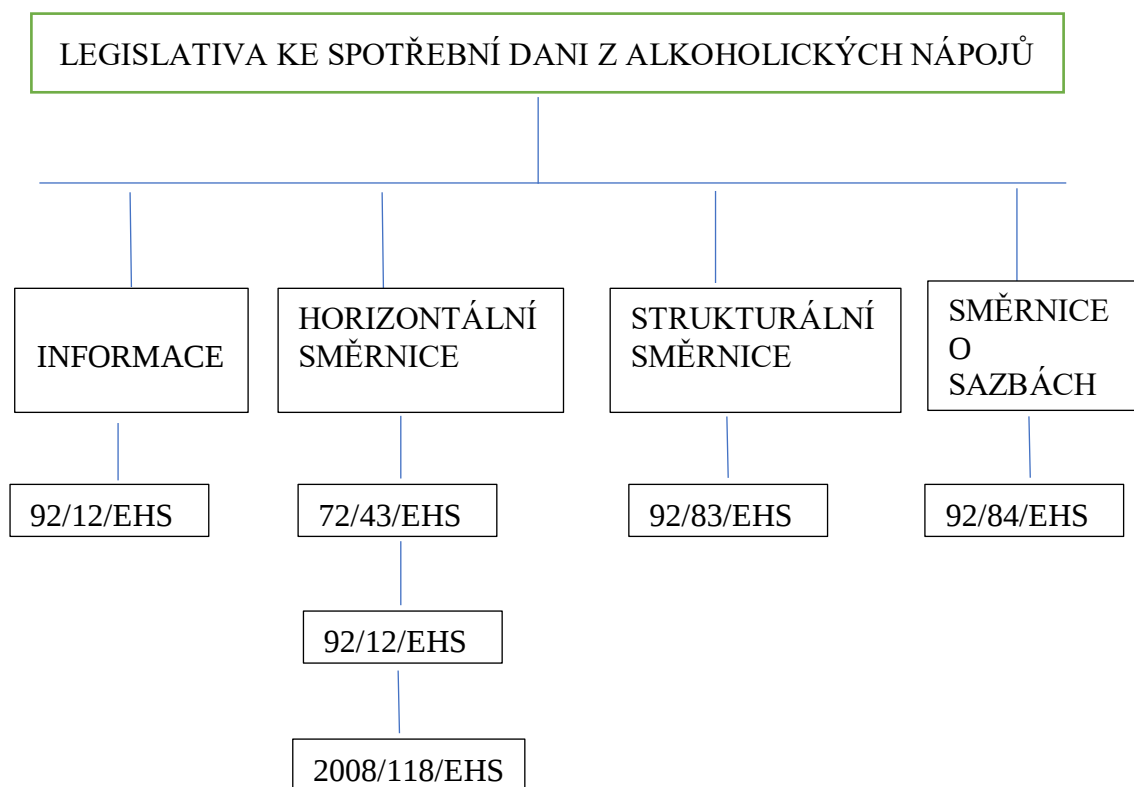
Základem právní úpravy daně z lihu jsou především prameny práva Evropské unie a těmi jsou Směrnice Rady 2008/118/ES ze dne 16. prosince 2008 o obecné úpravě spotřebních daní, dále Směrnice Rady 92/83/EHS ze dne 19. října 1992, o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů a Směrnice Rady 92/84/EHS ze dne 19. října 1992, o sblížování sazeb spotřební daně z alkoholu a alkoholických výrobků. Do českého právního řádu se právní úprava dostala v rámci zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních.

Daň z lihu je upravena Směrnicí 92/83/EHS ze dne 19. října 1992. Tato směrnice upravuje obecnou harmonizaci alkoholu a alkoholických nápojů. Oddíl I harmonizuje uplatňování daně z piva, oddíl II harmonizuje daň z vína, oddíl III daň z ostatních kvašených výrobků, oddíl IV daň z meziproduktů a oddíl V daň z lihu. Směrnice přesně určuje, které výrobky jsou předmětem daně, a tak podléhají zdanění, vymezuje daňové základy jednotlivých spotřebních daní a v oddílu VII stanovuje použití, pro které jde uplatnit osvobození od spotřební daně. Dále upravuje rámcové podmínky, za kterých lze uplatnit snížené sazby spotřební daně.

V blízké návaznosti na předchozí právní předpisy je zde zákon o lihu spolu s vyhláškou č. 141/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobu, skladování a zpracování lihu a vyhláškou č. 150/2008 Sb., o kontrole výroby a oběhu lihu a o provedení dalších ustanovení zákona o lihu s tím souvisejících. V neposlední řadě také zákon č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu a Nařízení vlády č. 172/2006 Sb., o stanovení hodnoty kontrolní pásky určené ke značení lihu vyrobeného na daňovém území České republiky nebo na daňové území České republiky dovezeného.

Daň z lihu je selektivní daň nepřímou daní ze spotřeby. Touto daní je zdaňován alkohol a alkoholické nápoje. Do skupiny spotřebních daní také patří spotřební daň z piva, spotřební daň z vína a meziproduktů a daň z tabákových výrobků, surového a zahřívaného tabáku.

Schéma 2 Struktura legislativy ke spotřební dani z alkoholických nápojů

Zdroj: Vlastní zpracování dle Šíroký (2005)

2.1 Předmět daně a základ daně

Článek 20 Směrnice 92/83/EHS definuje, že předmětem daně jsou:

- Všechny výrobky a původní výrobky, kde přesahuje obsah alkoholu 1,2 %, a to i pokud jsou součástí výrobku, který spadá do jiné,
- víno z čerstvých hroznů spolu s vínem obohaceným alkoholem; vinný mošt jiný než čísla 2009,
- vermut a ostatní víno z čerstvých hroznů, vyrobené pomocí aromatických bylin nebo jiných aromatických látek,
- ostatní kvašené (fermentované) nápoje (například jablečné víno, hruškové víno, medovina, saké); směsi kvašených (fermentovaných) nápojů a směsi kvašených (fermentovaných) nápojů s nealkoholickými nápoji, jinde neuvedené ani nezahrnuté, pokud mají více než 22 % obsahových,
- výrobky, které obsahují pitné lihoviny, ať v roztoku nebo jinak. (Směrnice rady 92/83/EHS, 1992)

Předmětem daně z lihu je líh obsažený ve výrobcích pouze za předpokladu, že je ho větší množství, než 1,2 % objemových etanolu, tzn. ve 100 litrech výrobku je obsaženo 1,2 %

litru etanolu. Výjimkou je jeho obsah ve výrobcích, které jsou předmětem daně z piva a vína. Tyto výrobky spadají do jiné spotřební daně, a tak se zabráňuje dvojímu zdanění téhož výrobku. Předmětem daně je tak líh obsažený ve víně a pivu, pokud nepřekračuje 22 % objemových etanolu. (Zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních)

Jak vypovídá článek 21 ve směrnici 92/83/1992 základem této daně je hektolitr čistého alkoholu o teplotě 20 °C a počítá se podle počtu hektolitrů čistého alkoholu. Dle článku 22 uplatňují členské státy stejnou daňovou sazbu na všechny výrobky, které podléhají dani z lihu.

2.2 Sazby daně

Minimální sazba spotřební daně z lihu podle článku 3 směrnice 92/84/EHS činí 550 EUR za hektolitr čistého alkoholu, což v přepočtu činí 13.466,67 Kč.

Dle směrnice 92/83/EHS mohou členské státy uplatnit sníženou spotřební daň na líh. V první řadě lze obecně snížit daň, toto mohou využívat všechny členské státy, a v druhé řadě pro členské státy, které jsou ve směrnici přímo vyjmenovány. Společnou podmínkou pro tyto skupiny je, že snížená sazba spotřební daně nemůže být snížena o více než 50 % pod základní vnitrostátní sazbu.

Členské státy mohou využívat sníženou sazbu na pivo a líh za předpokladu, že jsou vyráběny v malých objemech nezávislými malými výrobci. Také by měli mít pravomoc uplatňovat snížené sazby i na jiné alkoholické nápoje, také by měli mít možnost omezovat uplatňování snížených sazeb na jiné kvašené nápoje a meziprodukty, a to s přihlédnutím na různá kritéria např. jaký je obsah alkoholu ve výrobku nebo jaký druh a kolik ho bylo použito k výrobě. Pro usnadnění zařazení do skupiny nezávislý malý výrobce, jsou daně svěřeny Komisi prováděcí pravomoci. Pravomoci by měly být uplatňovány v souladu s nařízeními, které vydává Evropský parlament a Rady Evropské unie č. 182/2011.

Členské státy dále mohou využívat sníženou sazbu, pokud je výrobek vyrobený malými lihovary. Takto jsou označovány lihovary, které jsou nezávislé jak právně, tak hospodářsky na jiném lihovaru. Ale má to svá omezení:

- snížení sazby pod minimální sazbu nemohou využívat podniky, které ročně vyrobí více než 10 hektolitrů čistého alkoholu,
- snížené sazby nemohou být o více než 50 % pod vnitrostátní sazbu,

- musí také nižší sazby, které zavedou, uplatnit i na líh dovezený na jejich území od malých lihovarů z jiných členských států.

Podle článku 22 Směrnice Rady 92/83/EHS další podmínky pro snížení sazby platí pro určité členské státy. Vybrané země pro tuto výjimku jsou Bulharsko, Česká republika, Polská republika, Maďarsko, Rumunsko a Slovensko. Omezující podmínky jsou:

- snížená sazba se uplatní pouze v případě, že líh byl vytvořen ovocnými pěstitelskými pálenicemi, které ročně vyrobí více než 10 hektolitrů lihu z ovoce dodaného domácnostmi pěstitelů,
- omezení na množství ovocného destilátu na 30 litrů na domácnost pěstitele ovoce ročně určených výhradně pro jejich domácí spotřebu pro Bulharsko, Českou a Polskou republiku,
- omezení množství ovocného destilátu na 50 litrů ročně pro Maďarsko a Slovensko.

Pro tyto státy, které mají omezení na 50 litrů podle Směrnice Rady (EU) 2020/1151 ze dne 29. července 2020, kterou se mění směrnice 92/83/EHS o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů byly nastaveny tyto podmínky:

- musí stanovit podmínky, které předejdou daňovým únikům, obcházení daňové povinnosti nebo zneužití daňového režimu,
- musí zavést požadavky a postupy, pro kontrolu výroby a spotřeby, aby se zabránilo přeshraničním dopadům a prodeji,
- stanoví pravidla sankcí za porušení vnitrostátních předpisů přijatých podle článku 22 a přijmou všechny kroky k nezbytné k jejich uplatňování. Sankce musí mít tyto funkce přiměřené, odrazující a hlavně účinné.

Dalšími státy, které mohou uplatňovat sníženou spotřební daň, ale nesmí být nižší, než 50 % vnitrostátní sazby jsou:

- a) Francouzská republika může tuto sazbu použít pro rum, který je vymezen v článku 1 odst. 4 písm. a) nařízení (EHS) 1576/89, kde je napsáno, že rumem se rozumí lihovina vyráběná alkoholovým kvašením a destilací. Destilací buď melasy, nebo sirupu, který vzniká při výrobě třtinového cukru, dále ze samotné šťávy z cukrové třtiny. Ta musí být destilovaná na méně než 96 % objemových, má aromatické vlastnosti a obsah těkavých látek minimálně 225 gramů na hektolitr alkoholu a jehož skutečný obsah alkoholu činí 40 % objemových.

- b) Řecká republika pro lihovinové nápoje ochucené anýzem, které upravuje nařízení (EHS) č. 1576/89. Destilát se musí vyrábět nekontinuální destilací v měděných destilačních kotlích, které mají objem 1000 litrů, dále obsah cukru nepřesahuje 50 gramů na litr a je u nich nejméně 20 % obsahu alkoholu.

Podle článku 22 Směrnice Rady 92/83/EHS v odstavci 6 mohou také členské státy využít sníženou sazbu na výrobky kódu KN 2208, kde obsah alkoholu nepřesahuje 10 % objemových.

Tabulka 1 Kódy nomenklatury

Kód nomenklatury	Popis
2203	Pivo ze sladu
2204	Víno z čerstvých hroznů, včetně vína obohaceného alkoholem; vinný mošt jiný než čísla 2009
2205	Vermut a ostatní víno z čerstvých hroznů, připravené pomocí aromatických bylin nebo jiných aromatických látek
2206	Ostatní kvašené (fermentované) nápoje (např. jablečné víno Cider, hruškové víno Perry, medovina, saké), směs kvašených (fermentovaných) nápojů a směsí kvašených (fermentovaných) nápojů s nealkoholickými nápoji, jinde neuvedené ani nezahrnuté
2207	Ethylalkohol nedenaturovaný s obsahem alkoholu 80 % objemových nebo více, ethylalkohol a ostatní destiláty, denaturované s jakýmkoli obsahem alkoholu
2208	Ethylalkohol nedenaturovaný s obsahem alkoholu nižším než 80 % objemových; destiláty, likéry a jiné lihové nápoje

Zdroj: https://ec.europa.eu/taxation_customs + vlastní zpracování

2.3 Osvobození od daně

Osvobození alkoholu a alkoholických nápojů vymezuje článek 27 Směrnice Rady 92/83/EHS, tato směrnice říká, že od daně mohou být osvobozeny výrobky, které splňují podmínky, které jsou účelné pro správnost a jednoznačnost uplatňování těchto výjimek a předcházejí daňovým únikům, vyhýbání daňové povinnosti a zneužití daňového režimu. Osvobozenými výrobky od této daně jsou:

- a) výrobky dopravované ve formě lihu, které byly denaturovány podle požadavků některého ze členských států, ale pouze v případě, že tyto požadavky byly řádně oznámeny a schváleny Komisí EU a Radou EU. Osvobození je ovšem podmíněno uplatněním ustanovení Směrnice 2008/118/ES pro pohyb denaturovaného alkoholu,
- b) denaturovaný alkohol podle požadavků jiného členského státu, který není určen pro lidskou spotřebu. Jako součást produktu, který není pro lidskou spotřebu nebo čisticí prostředek pro údržbu výrobního zařízení pro tento proces výroby,
- c) při výrobě octa kódu KN 2209,
- d) při výrobě léků vymezených ve směrnici Evropského parlamentu a Rady 2001/82/ES a 2001/83/ES,
- e) při výrobě přísad pro výrobu potravin a nealkoholických nápojů, které nepřesahují obsahem alkoholu 1,2 % objemových,
- f) při používání přímo nebo součástí polotovarů při výrobě plněných nebo jinak zpracovaných potravin, ale pouze za podmínky, že obsah alkoholu nepřesáhne 8,5 litru alkoholu na 100 kg pro výrobky čokolád, u jiných výrobků je to 5 litrů alkoholu na 100 kg výrobku,
- g) při používání jako vzorky pro analýzu, nezbytné výrobní pokusy nebo vědecké účely,
- h) při vědeckých výzkumech,
- i) při lékařských účelech v nemocnicích a lékárnách,
- j) při výrobním procesu za podmínek, že výsledný výrobek neobsahuje alkohol,
- k) při výrobě dílčího produktu, který nepodléhá dani ze spotřeby podle Směrnice 92/83/EHS,
- l) při výrobě doplňků stravy dle Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES, které obsahují etylalkohol a pokud jednotlivá balení nepřesahují 0,15 litru alkoholu.

V případě, že si Komise myslí, že nemá dostatek potřebných informací, kontaktuje členský stát do jednoho měsíce od získání informací a upřesní požadované informace. Pokud Komise získá všechny informace, oznámí to do jednoho měsíce všem ostatním státům.

Jestliže nějaký členský stát objeví, že výrobek osvobozený od daně vede k daňovým únikům nebo nějakému vyhýbání daňovým povinnostem, může odmítnout udělení osvobození od daně nebo již přidělené osvobození zrušit. Odmítnutí musí členský stát neprodleně oznámit Komisi se všemi informacemi o daňovém úniku nebo vyhýbání se daňovým povinnostem. Jestliže má Komise všechny informace, pošle oznámení ostatním členským státům, poté se konečné rozhodnutí přijme společně s přezkumným postupem dle článku 28a odstavec 2 a to maximálně do 4 měsíců po poslání oznámení ostatním členským státům.

3 Sazby daně z lihu v členských státech EU

Obecně platí, že sazby daně z lihu v členských státech Evropské unie se mohou značně lišit v závislosti na druhu alkoholického nápoje, jeho obsahu alkoholu a národních daňových politikách.

Evropská Komise si byla vědoma, že je potřeba sjednotit zdaňování akcízů (spotřebních daní) ve všech členských státech. Důvodem bylo zlepšení vzájemných obchodů mezi členskými státy, rozdílné zdanění u jednotlivých států mohlo způsobit narušení hospodářské soutěže a vznik sporů do budoucnosti. Dle směrnice 72/43/EHS byla stanovena povinnost pro členské státy přijmout systém zdaňování akcízů. Zde bylo zvoleno i zdaňování dle země určení, tzn. výrobek je zdaňován v zemi, kde se spotřebovává a sazbami dané země. V roce 1993 přišla v účinnost směrnice 92/12/EHS, která přispěla k další harmonizaci akcízů. Byla upravena výroba, zpracování, držení, a přeprava vybraných výrobků. Pro zdanění lihu a alkoholických nápojů je účinná směrnice 92/83/EHS, která platí v nezměněném znění dodnes. Zde dochází k rozporům mezi státy z důvodu jiných národních nápojů, kterým se snaží země uvalit co nejnižší sazby daně. (Široký, 2018)

Ke sjednocení daní ovšem nedošlo, minimální sazby se staly určitou hranicí, pod kterou sazby spotřebních daní nesmí poklesnout. Sazby daně z lihu, které jsou aplikované v jednotlivých členských státech, určují samy členské státy v souladu se směrnicemi Evropské unie. U nových členských států¹ na začátku období byly sazby nižší, než u původních členů Evropské unie. Nejvyšší sazby většinou mají severské státy. (Rybová, Doležalová, 2019)

Tabulka 2 Sazby spotřebních daní na hektolitr čistého alkoholu v EUR k 1.1. 2023

Členský stát	Sazba daně z lihu (EUR/1 hl)	Sazba DPH v %
Švédsko	4 789,10	25
Finsko	5 035,00	24
Irsko	4 257,00	23

¹ Jedná se o státy, které vstoupily do Evropské unie v roce 2004 a 2007, tj. 12 nových členských států.

Belgie	2 992,79	21
Estonsko	1 881,00	20
Řecko	2 450,00	24
Dánsko	2 017,05	25
Francie	1 834,42	20
Nizozemsko	1 686,00	21
Lotyšsko	1 724,00	21
Litva	2 310,00	21
Portugalsko	1 456,83	23
Malta	1 360,00	18
Polsko	1 500,00	23
Slovinsko	1 320,00	22
Německo	1 303,00	19
Rakousko	1 200,00	20
Česko	1 314,88	21
Slovensko	1 404,00	20
Lucembursko	1 041,15	16
Itálie	1 035,52	22
Maďarsko	1 331,83	27
Španělsko	958,94	21
Kypr	956,82	19
Rumunsko	850,64	19
Chorvatsko	796,34	25
Bulharsko	562,43	20

Zdroj: Evropská komise (2023)

4 Daň z lihu v ČR

Právní úprava daně z lihu v České republice vychází z unijní úpravy spotřebních daní, která je vymezena v kapitole 2. V českém právním řádu byla harmonizace a úprava směrnic uplatněna v zákoně o spotřebních daních. Zdanění lihu je vymezeno v zákoně č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních v hlavě II. Další předpisy, které navazují na zákon o spotřebních daních, jsou zákon č. 61/1997 Sb., o lihu včetně vyhlášek a zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu včetně prováděcích předpisů. Daň z lihu je v České republice zavedena od roku 1993.

Podle Zprávy o činnosti finanční a celní správy bylo v roce 2022 na dani z lihu vybráno přes 8,9 miliardy korun, což je o 1,7 % více než za rok 2021.

4.1 Předmět daně z lihu

Dle § 67 zákona o spotřebních daních je předmětem daně líh společně s neodděleným lihem vzniklým kvašením a obsaženým v jakýchkoli výrobcích. Pokud ovšem spadá výrobek pod kódy nomenklatury 2203, 2204, 2205 a 2206 není předmětem daně, pokud celkový obsah lihu v těchto výrobcích je více než 1,2 % objemových. Společně s výrobky, které obsahují méně než 22 % obsahových ethanolu.

Nedenaturovaným lihem se rozumí líh, který obsahuje jiný denaturační prostředek než pro zvláštní denaturaci, kterým by měl výrobek být denaturován dle zákona o lihu, dále pokud je množství denaturačního prostředku, než je uvedeno v zákoně nebo pokud je použit pro jiný účel, než je stanoven v zákoně o lihu. Podle nařízení Komise, které upravuje vzájemné postupy pro úplnou denaturaci lihu pro účely osvobození od daně je předmětem daně líh, který obsahuje jiný denaturační prostředek, než je určen pro obecnou denaturaci. Jestliže vzniklo daňové zneužití výrobku obsahující denaturovaný líh v souladu s podmínkami jiného členského státu nebo v souladu s nařízením Komise, které upravuje vzájemnou denaturaci lihu pro účely osvobození, je brán líh jako nedenaturovaný. Totéž platí, jestliže Ministerstvo financí ve spolupráci s Ministerstvem zemědělství prohlásí, že líh není osvobozen od daně nebo zruší již udělené osvobození podle směrnice o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů. (Kotenová a spol, 2015)

Dle odstavce 5 v zákoně č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních není předmětem daně líh, který byl už jednou zdaněn, pokud u něho bylo učiněno vrácení daně podle § 14. Ten

vymezuje nárok na vrácení daně vybraných propuštěných výrobků do režimu vývozu nebo pasivního zušlechťovacího styku a jejich vrácení do režimu podmíněného osvobození nebo jejich dopravu do jiného členského státu k podnikání nebo pro veřejnoprávní subjekty, které to mají pro účel splnění úkolů. Dle Kótenové a spol. (2015) jestliže se bude jednat o opětovné podmíněné osvobození od daně, musí být splněny tyto podmínky:

- a) daň se vrátí provozovateli daňového skladu, který uvolnil líh do daňového oběhu a byl mu tento líh vrácen,
- b) vrácení lihu kvůli nepřevzetí kupujícím nebo splnění nároků z vad lihu,
- c) pokud provozovatel daňového skladu neobdržel částku za líh nebo ji vrátil kupujícímu.

V ostatních případech § 14 je líh mimo daňové území České republiky, jelikož bude dopraven do jiného členského státu EU nebo bude vyvezen do třetích zemí, nebo bude zničen v nepředvídatelné a neodvratitelné příhodě u příjemce, daňového zástupce nebo výrobce, který není provozovatel daňového skladu.

Další výjimky jsou dle § 11 odstavce 2 zákona o spotřebních daních:

- a) nakoupený nebo jinak nabytý zdaněný líh, který je použit pro účely, které podléhají osvobození, je na tento líh pohlíženo jako na líh, který byl pořízen za cenu bez daně,
- b) při získání by měly být splněny všechny zákonné podmínky pro osvobození od daně z lihu, a v první řadě uplatnit nárok na osvobození od daně, aby se nabyvatel nepřipravil o daňové zvýhodnění, a také musí prokázat, že líh je zdaněný,
- c) pokud nejsou osoby schopny dokázat zdanění tohoto lihu, tzv. se předpokládá, že ho nakoupili včetně daně.

Ze směrnice 92/83/EHS vyplývá, že předmětem daně je výrobek, který obsahuje líh, na druhé straně v zákoně je předmětem daně líh obsažený ve výrobcích, ovšem tyto rozdílné definice nemají vliv na konečné zdanění.

4.2 Plátcí daně

Plátcem se stávají právnické a fyzické osoby, které nakoupí nebo dovezou nededenaturovaný líh, který je osvobozený od daně, nýbrž je využíván jako materiál

k podnikatelské činnosti při výrobě potravin, potravinových doplňků, přídatných nebo pomocných látek. Spadá sem tedy velmi mnoho výrobků, které jsou spotřebovávány v rámci nápojů nebo potravin, ovšem s výjimkou potravin, které spadají pod kódy nomenklatury 2207 a 2208². Také sem patří osoby, které používají nedenaturovaný líh k výrobě léčiv. (Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních)

Další skupinou plátců jsou právnické a fyzické osoby, nakoupí nebo dovezou výrobky obsahující líh osvobozený od daně a jsou určeny k amortizaci nápojů nebo potravin. Ovšem musí být splněna podmínka pro líh, který je určen pro amortizaci, že obsah etanolu je maximálně 1,2 % objemových. Nesmí se jednat o výrobky spadající do nomenklatury 2207 a 2208. Musí tyto skutečnosti oznamovat správci daně. Uživatelé takovýchto výrobků je mohou přijímat bez jakýchkoliv zvláštních povolení, tzn. nejsou pod přímým dohledem správce, ale mají povinnost správci oznámit první nákup nebo první dovoz v určitém kalendářním roce. Jiné oznamovat nemusí. Ovšem je na správci, zda v průběhu roku provede kontrolu u těchto osob, aby se, popřípadě zjistilo nezákonné zacházení s těmito výrobky. (Kotenová a spol., 2015)

Třetí skupinou plátců jsou osoby, které pracují s výrobky spadající do skupiny nomenklatury 2207 a 2208 nebo pod kódy nomenklatury 2204, 2205 a 2206, které mají obsah lihu větší než 22 % objemových a není prokázáno jejich zdanění nebo oprávněné získání bez spotřební daně. Dále pokud se při uvolňování do volného oběhu neprokáže, že jsou výrobky zdaněné nebo oprávněně bez spotřební daně. (Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních)

V poslední skupině plátců se nacházejí osoby, které při manipulaci s lihem překročí výši technicky zdůvodnitelných ztrát lihu, které vzniknou např. při úpravě, skladování, dopravě nebo zpracování. Výši jednotlivých ztrát definuje prováděcí předpis k zákonu o lihu. (Kotenová a spol., 2015)

4.3 Vznik povinnosti daň z lihu přiznat a zaplatit

Obecné podmínky pro přiznání a zaplacení daně vymezuje § 9 zákona o spotřebních daních, a to pro všechny spotřební daně. Tento paragraf definuje další případy povinnosti přiznat a zaplatit daň, ale pouze v souvislosti s lihem.

² Ethylalkohol nedenaturovaný s objemovým obsahem alkoholu nižším než 80 % obj.; destiláty, likéry a jiné lihovné nápoje

Dle § 68 zákona č. 353/2003 Sb. o spotřebních daních povinnost vzniká ke dni, kdy je zjištěno neoprávněné odebrání lihu z výrobního procesu, ze zásob nebo při dopravě. Tento výrobek musí být vyráběn v daňovém skladu a musí být podmíněně osvobozen od daně, kromě lihu z pěstitelského pálení. Pokud je toto splněno, líc se vyjme z režimu podmíněného osvobození od daně.

Tatáž povinnost platí ke dni, kdy je zjištěna neoprávněná regenerace lihu. Regenerace může být prováděna pouze v daňovém skladu neboli lihovaru. Jestliže provozovatel lihovaru nemá povolení k regeneraci lihu, a přesto regeneraci provádí, vzniká provozovateli povinnost přiznat a zaplatit daň.

Dále popsaná povinnost platí rovněž ke dni nabytí, prodeje nebo zjištění, že právnické nebo fyzické osoby nepřiznaly daň z lihu nebo pokud je líc vyroben bez udělené koncese živnostenským úřadem. Povinnost vzniká ke dni neoprávněné výroby.

V neposlední řadě uváděná povinnost platí při ukončení činnosti nejpozději den před podáním žádosti o vymazání z obchodního rejstříku nebo zrušení živnostenského oprávnění. Daňová povinnost se vztahuje na líc a na výrobky, které líc obsahují, podléhají dani a jsou ve vlastnictví plátce, který tyto výrobky nabyt výrobou, nákupem nebo dovozem, mimo nezdaněného lihu, který je osvobozen od daně. Osvobozeny jsou potravinářské výrobky, obecně denaturovaný líc a výrobky, které jsou vyrobeny z denaturovaného lihu dle zvláštních předpisů.

4.4 Základ daně

V souladu směrnice 92/83/EHS a § 69 zákona o spotřebních daních se základem daně stanovuje množství lihu v hektolitrech při teplotě 20 °C a zaokrouhleného na dvě desetinná místa. Prováděcí předpis k zákonu o lihu stanovuje měření a způsob zjišťování množství vyrobeného a upraveného lihu.

4.5 Sazby daně

Dle článku 22 směrnice 92/83/EHS členské státy mají povinnost aplikovat stejnou sazbu daně na líc, který spadá pod spotřební daň z lihu. Také podle tohoto článku mají členské státy možnost uplatňovat daňové zvýhodnění. Česká republika vykazuje sníženou sazbu daně pro líc z pěstitelského pálení. Tato snížená sazba je o něco vyšší než 50 % základní sazby, která je pro líc stanovena. Článek 3 směrnice 92/84/EHS definuje minimální sazbu

zdanění lihu, která činí 550 EUR na hektolitr čistého alkoholu. Česká republika tuto minimální sazbu splňuje.

Tabulka 3 Sazby daně

Kód	Definice	Sazba daně
2207	Lih obsažený ve výrobcích spadající pod tuto nomenklaturu	32 250 Kč/hl etanolu
2208	Lih spadající pod tuto nomenklaturu s výjimkou destilátů z pěstitelského pálení do 30 litrů etanolu na jednoho pěstitele za jedno výrobní období	32 250 Kč/hl etanolu
	Lih v ovocných destilátech z pěstitelského pálení do 30 litrů etanolu na jednoho pěstitele za jedno výrobní období	16 200 Kč/hl etanolu
Ostatní	Lih obsažený ve výrobcích spadající pod jiné nomenklatury	32 250 Kč/hl etanolu

Zdroj: Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních

České republice dle článku 22 směrnice 92/83/EHS je stanovena povinnost, uvedená také v ustanovení § 70 zákona o spotřebních daních, který se týká sazby daně. Zde je určena sazba daně pro lih obsažený v ovocných destilátech z pěstitelského pálení do 30 litrů etanolu a jiná nad 30 litrů etanolu. Zákon přesně definuje podmínky pro uplatnění snížené sazby pro lih, který je obsažen v ovocných destilátech z pěstitelského pálení, ale také na nepřekročení limitů. Pokud bude stanovený limit překročen, bude se etanol zdaňovat základní sazbou daně z lihu. Dle Markové (2024) se od ledna 2024 sazby této daně zvýšily. Částka daně ve výši 32 250 Kč je zvýšena na 35 500 Kč a snížená sazba je vyšší o 1 600 Kč na 1 hl etanolu, tj. na 17 800 Kč/hl.

4.6 Osvobození od daně z lihu

Ustanovení v § 71 zákona o spotřebních daních definuje, který lih je osvobozen od daně. Osvobozen je nedenaturovaný lih, který:

- a) je použit jako materiál v rámci podnikatelské činnosti do výrobků na výrobu potravin, potravinových doplňků, přídatných látek, látek pro amortizaci potravin

nebo pomocných látek vymezených v Zákoně č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, mimo výrobků pod kódy nomenklatury 2207 a 2208, tyto výrobky jsou určeny ke konzumaci, proto musí být použit líh, který je vhodný k lidské spotřebě,

- b) je uvedený pod písmenem a), jestliže u těchto výrobků nepřesahuje líh 8,5 litru ethanolu na 100 kg výrobku u čokoládových výrobků nebo 5 litrů na 100 kg u ostatních výrobků, a také etanol nacházející se v léčivech, toto se opět nevztahuje na výrobky, které spadají pod kódy nomenklatury 2207 a 2208,
- c) je v látkách stanovených pro amortizaci, u nápojů, kde nesmí obsažená ethanol přesáhnout 1,2 % objemových nebo u jiných potravin mimo výrobky spadající pod kód nomenklatury 2207 a 2208, přípravky pro amortizaci se skládají z různých vonných výtažků, mohou také navíc obsahovat šťávu, barviva, sladidla, zmíněné přípravky spadají do kombinované nomenklatury kódu 3302,
- d) je použit pro výrobu léčiv, i v tomto případě zde musí být použit líh ke konzumaci. U léčiv, které se používají na kůži musí být líh zvláště denaturován, zvláštním denaturačním prostředkem je lékařský benzín, kterého se přidává 10 ml na jeden litr lihu,
- e) je i obecně denaturovaný, přiboudlina tj. produkt, který vzniká při destilaci lihu a líh ve výrobcích, které jsou denaturovány podle zvláštního právního předpisu v § 10 zákona č. 61/1997 Sb., např. toaletní vody, zubní pasty a další kosmetické produkty,
- f) je syntetický a zvláště denaturovaný a kvasný zvláště denaturovaný určený k použití k danému účelu, v České republice se syntetický líh momentálně nevyrábí, ale pouze dováží z jiných členských států EU a třetích zemí,
- g) je obsažen ve výrobcích spadající pod kódy 2207, 2208, 3301 nebo 3302, u kterých nejsou dodrženy technologie výroby a zpracování, takovýto líh není možné dodávat na trh, zde je možné líh znehodnotit a zničit, tím se rozumí spálení nebo využití v čističkách odpadních vod, pro likvidaci je přesně stanoven postup a pod dohledem úředních osob příslušného správce daně, který rozhodl o zničení tohoto lihu,
- h) je ve vzorcích, které odebral správce daně,
- i) je ve vzorcích pro povinné rozbor.

Zákon rozděluje odebraný líh na 2 skupiny. Do první skupiny spadají vzorky pod písmenem h), tyto vzorky odebírají správci daně v rámci kontrolní činnosti. V druhé skupině jsou vzorky pod písmenem i), pro tyto vzorky je osoba, která nakládá s lihem nebo s výrobky osahující líh, povinná zajistit odběr a analýzu. (Svátková, 2009)

Uživatel je osoba, která přijímá a užívá výrobky osvobozené od daně. Aby bylo uplatnění nároku na osvobození od daně platné, musí uživatel nárok písemně uplatnit u plátce, který osvobozený líh vydává, a to nejpozději před vydáním dokladu o vpuštění lihu do volného daňového oběhu plátcem nebo u celního úřadu v momentě podání celního prohlášení, které je písemné. Jestliže je dovážенý líh navrhnut k propuštění do volného oběhu nebo zušlechťovacího styku v systému navracení. (Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních)

Prodej nebo nabytí lihu osvobozeného může být jen mezi plátcem a uživatelem, ovšem nastanou i výjimečné případy, kdy je možný prodej osvobozeného lihu mezi uživateli. Jsou to případy kdy vlastnické právo přejde k nezdaněnému lihu, který je obchodním majetkem, nebo při pronájmu nebo prodeji podniku či jeho vkladu do obchodní společnosti nebo družstva. (Svátková, 2009)

Jestliže je majetek uživatele v konkursu nebo dojde k uživatelově zániku, budoucí vlastník osvobozeného lihu uplatní nárok na vydání písemně u stávajícího vlastníka. Pokud zákon vymáhá povolení k přijímání daných výrobků osvobozených od daně, musí si budoucí vlastník o toto povolení zažádat, kde dodavatelem bude stávající uživatel. V tomto případě získání lihu proběhne za stejných podmínek jako obyčejný nákup nebo odběr lihu uživatele od plátce. Pokud uživatel nedodá plátcovi povolení k přijetí daných výrobků osvobozených od daně, není plátce oprávněn líh osvobozený od daně vydat. Jestliže i tak líh vydá, podstupuje riziko, že mu daň z lihu bude doměřena. (Kotenová a spol., 2015)

Uživatel má taky povinnost předložit nejen písemné uplatnění nároku k vydání osvobozeného lihu od daně, ale také povolení k přijímání vybraných výrobků, které jsou od daně osvobozené. Toto se týká výrobků pro výrobu potravinových doplňků, přídatných a pomocných látek a látek pro amortizaci. Pokud by uživatel získával líh pro výrobu léčiv nebo zvláště denaturovaný kvasný postupoval by velice podobně. (Kotenová a spol., 2015)

Zvláštní povolení potřebné pro manipulaci s lihem osvobozeným od daně vydává celní ředitelství na základě návrhu od budoucího uživatele. Návrh musí obsahovat povinné informace, podle kterých správce daně vyhodnotí oprávněnost budoucího uživatele pořizovat osvobozený líh. Povolení má časové omezení, u lihu je to kalendářní rok. Ovšem povolení lze uživateli odebrat například z důvodu, že použil výrobky na jiný účel, než bylo uvedeno v povolení a neodvedl z nich daň, nebo neplní podmínky uvedené v povolení, nebo také po dobu 12 měsíců od doručení povolení nenakupuje výrobky, kvůli kterým o povolení žádal. (Svátková, 2009)

4.7 Zajištění daně z lihu

Jestliže provozovatel provozuje pouze jeden daňový sklad, zajištění daně je provedeno složením nebo převodem finančních prostředků na depozitní účet založený celním úřadem, a to v maximální výši 40 000 000 Kč. Pokud provozuje 2 a více daňových skladů maximální výše finančních prostředků je stanovena na 120 000 000 Kč. Dle § 3 zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních je daňový sklad prostorově ohraničené místo, kde provozovatel manipuluje s lihem. Pro správce daně je snadnější kontrola u provozovatele daňového skladu než u oprávněného příjemce.

Zajištění daně, které se ve vztahuje na líh použitý k zvláštním účelům a vlastní ho stát se nebere v úvahu množství lihu. Toto se vztahuje ke státním hmotným rezervám. Další úleva je pro obecně denaturovaný líh. U obecně denaturovaného lihu je v jakémkoli případě od daně osvobozen, takže u něj nikdy nevznikne povinnost, jak daň přiznat, tak zaplatit. Proto se nezahrnuje do výše zajištění daně. (Kotenová a spol., 2015)

V § 21 zákona o spotřebních daních říká, že zajištění může proběhnout takto:

- a) složením nebo převodem finančních prostředků na depozitní účet, ale nevzniká zde nárok složiteli na úrok z částky,
- b) peněžní zárukou, kterou přijal správce daně,
- c) ručením, pokud ručitele povolí správce daně.

Pokud se daň zajistí ručením, ručitel musí dle prováděcího právního předpisu slíbit, že dlužnou částku společně s dlužníkem splní zaručenou částkou, která se nachází v záruční listině. Ručitel ovšem má možnost své ručení vypovědět, výpověď je účinná až 16. den po obdržení výpovědi správcem daně. Nevýhodou je, že ručitel musí ručit za všechny nedoplatky, které vzniknou od začátku ručení do dne výpovědi. Ručitelem může být fyzická osoba, pokud má pobyt na území České republiky nebo právnická osoba

s povolením být ručitel správce daně. Ručitelem ovšem nikdy nemůže být dlužník, člen statutárního nebo dozorčího orgánu, zaměstnanec nebo zaměstnavatel dlužníka. Dále nesmí být ručitelem osoba, která má v držení 5 % a více hodnoty akcií nebo podílů včetně hlasovacího práva u dlužníka. V neposlední řadě nesmí být ručitelem ani člen rodiny dlužníka. (Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních)

4.8 Značení lihu

Značení lihu se v České republice zavedlo v druhé polovině roku 2005, kdy přišel v účinnost zákon o povinném značení lihu. Tento zákon měl předejít nelegální výrobě, prodeji a dovozu lihu, kvůli kterým vznikají daňové úniky. Dále byl pro ochranu spotřebitelů, vývozců a dovozců, pro vytvoření rovnocenných konkurenčních podmínek, ale hlavně pro zabezpečení prodeje kvalitního lihu na trh. Ke konci roku 2013 přišel v účinnost zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, kde je definováno, že povinnost značit líc má:

- a) vyrobený nebo dovezený líc musí být označen kontrolní páskou v momentě, kdy je uveden do volného daňového oběhu,
- b) osoba, která je povinna značit líc jako je dovozce, výrobce, provozovatel daňového skladu, který nabyl podmíněný osvobozený líc od spotřební daně,
- c) osoba, která je dovozce lihu, který byl vpuštěn do volného daňového oběhu mimo Českou republiku a dovozce ho označil prostřednictvím zahraničního dodavatele.

Líc je možné značit pouze na místech, které je uvedeno v registraci u osoby, která má povinnost značit líc. Dále na místě, které je vybaveno sledovacím zařízením dle způsobu uvedeného v rozhodnutí o registraci osoby povinné značit líc.

Pro osobu, která koupí a použije kontrolní pásku to neznamena, že má povinnost přiznat nebo zaplatit daň. Kontrolní páska slouží pouze pro kontrolu, umožňuje lepší kontrolu, zda byla známka správně a oprávněně použita. Tato páska je vydávána Generálním ředitelstvím cel a je tištěna na ceninový papír a vyskytují se na ni ochranné prvky. Peníze, které osoby zaplatí za tuto známku, spadají do státního rozpočtu. Držitel kontrolní pásky musí zařídit, aby nedošlo k jejímu poškození, ztrátě nebo odcizení. (Zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu)

5 Metodika

Čerpání z odborné literatury

Pro teoretickou část této diplomové práce, která se zabývá zdaněním lihu, byla zdrojem odborná literatura a zákony o zdanění lihu. Po nastudování odborné literatury mohla být zpracována literární rešerše týkající se problematiky zdanění lihu. Zdroje byly zapůjčeny v akademické knihovně Jihočeské univerzity, použité zákony týkající se zdanění byly využity na internetových stránkách a daňových zákonech. Všechny použité zdroje jsou uvedeny v seznamu literatury na konci této diplomové práce.

Charakteristika společnosti

Pro praktickou část byla vybrána společnost Lihovar Poněšice, s. r. o. Ta je v praktické části charakterizována, popsána její pravidla ohledně zdanění lihu, vypočtena daň z lihu pro vybraný výrobek a popsána možná rizika týkající se podnikání v souvislosti s daní z lihu. Veškeré potřebné informace byly získány pomocí rozhovoru s jednatelekou společnosti Mgr. Klárou Ledajaksovou, dále pomocí webových stránek společnosti, výpisu z veřejného rejstříku a pomocí administrativního registru ekonomických subjektů (Ares).

Pravidla fungování podnikatelského subjektu při zdanění lihu

Pro další úsek praktické části, který se zabývá pravidly fungování společnosti při zdanění lihu, byly informace získány pomocí daňových zákonů, a také pomocí interních informací, rozhovorem s jednatelekou společnosti.

Daň z lihu u podnikatelského subjektu

Tato část poukazuje, jaká daň zatěžuje podnikatelský subjekt, poukáže i na jednotlivé příklady zdanění a jejich výpočet daně. Představí i jednotlivé daňové doklady a jejich náležitosti.

Vzorec pro výpočet absolutního litru ethanolu: objem spotřebitelského balení x lihovitost

Vzorec pro výpočet daně z lihu: obsah čistého alkoholu x objem x sazba daně

Rizika podnikání v souvislosti se zdaněním z lihu

V této kapitole dochází k představení jednotlivých daňových úniků, které mohou být spojeny se zdaněním z lihu. Představen je například nelegální dovoz, nelegální výroba nebo zneužití kontrolních pásek.

6 Identifikace podnikatelského subjektu

Lihovar Poněšice, s. r. o.

Obrázek 1 Logo společnosti

Zdroj: Webové stránky společnosti

Rodinný lihovar, který byl založen v roce 2002 panem Ing. Jaroslavem Ledajaksem, postupem času se do chodu lihovaru zapojili i jeho dcera s vnukem. Firma čítá pouhých 5 zaměstnanců a řadí se mezi mikro účetní jednotky. Základní kapitál činil 5,7 milionů korun a je plátcem DPH. Zabývá se výrobou a distribucí ovocných destilátů. Nabízí přes 20 druhů ovocných pálenek a likérů. Tradiční pálenky se ředí na 50 % alkoholu a likéry na 30 % alkoholu. Jejich výrobky můžeme najít v různých barech, kavárnách a restauracích. V jejich sortimentu najdeme: Ovocné pálenky

- Slivovice
- Hruškovice
- Jablkovice
- Meruňkovice
- Třešňovice
- Višňovice
- Rybízovice

1) Likéry

- Rybízový
- Ořechový
- Likér z ječmene, koření a medu

2) Giny

- Levandulový
- Yuzu citrusy
- Klasický gin

Obrázek 2 Sortiment

Zdroj: Webové stránky společnosti

Společnost si velice zakládá na kvalitě svých výrobků, a proto používají co nejkvalitnější suroviny jako je ovoce vysoké kvality, které je z 90 % z jihočeských sadů a ředí vodou z poněšických pramenů. Z tohoto důvodu v roce 2020 vyměnili původní destilační zařízení za celoměděnou kolonu od českého výrobce. Toto zařízení zdokonalili nadstavbou, která automatizuje řízení celého průběhu destilace, a tím pádem je zaručen hladký a harmonický proces destilace, při kterém nedochází k žádným nežádoucím jevům.

Obrázek 3 Celoměděná kolona na destilaci

Zdroj: Webové stránky společnosti

7 Pravidla fungování podnikatelského subjektu při zdanění lihu

Podnikatelský subjekt v rámci zdaňování lihu musí fungovat podle určitých pravidel a předpisů, které jsou závislé na místní legislativě, odvětví a předpisech dané jurisdikce. Existují také obecné principy, které jsou příslušné pro většinu podnikatelských subjektů, které se zabývají oborem lihovarnictví.

7.1 Povolení a licence

Pokud chce podnikatelský subjekt destilovat, vyrábět a obecně jakkoliv pracovat s lihem, musí spadat pod nějaký celní úřad. Pro Lihovar Poněšice s. r. o. je to celní úřad pro Jihočeský kraj. Cokoliv chce lihovar vyrábět, musí oznámit tyto skutečnosti u celního úřadu a zažádat u něj o povolení. Jedna z prvních podmínek je zřízení daňového skladu, musí tedy na začátku podnikání požádat o povolení provozování daňového skladu, což znamená, že daňový sklad může vyrábět, přijímat a skladovat líc. Povolení obsahuje, jak může lihovar s tímto lihem nakládat. V momentě, kdy se lihovar rozhodne vyrábět nový výrobek například gin, musí tuto skutečnost opět oznámit celnímu úřadu. Lihovar tedy může vyrábět pouze to, na co má povolení. Dále je v povolení napsáno, jak má lihovar líc skladovat, kolik ho může přijmout a skladovat, toto množství nesmí být překročeno. Celní správa má zpravidla na vydání povolení 30 dní.

Vedle povolení musí lihovar složit i kauci, která činila 500 000 Kč. Ta se vypočítá dle toho, kolik daný podnikatelský subjekt vyrobí a prodá líc. Tato kauce slouží celní správě jako jistota pro zaplacení spotřební daně z lihu, kdyby lihovar například zkrachoval.

Získání licencí je nepostradatelné k legálnímu provozování podniku a dodržování daných právních předpisů k dani z lihu. Jsou to například:

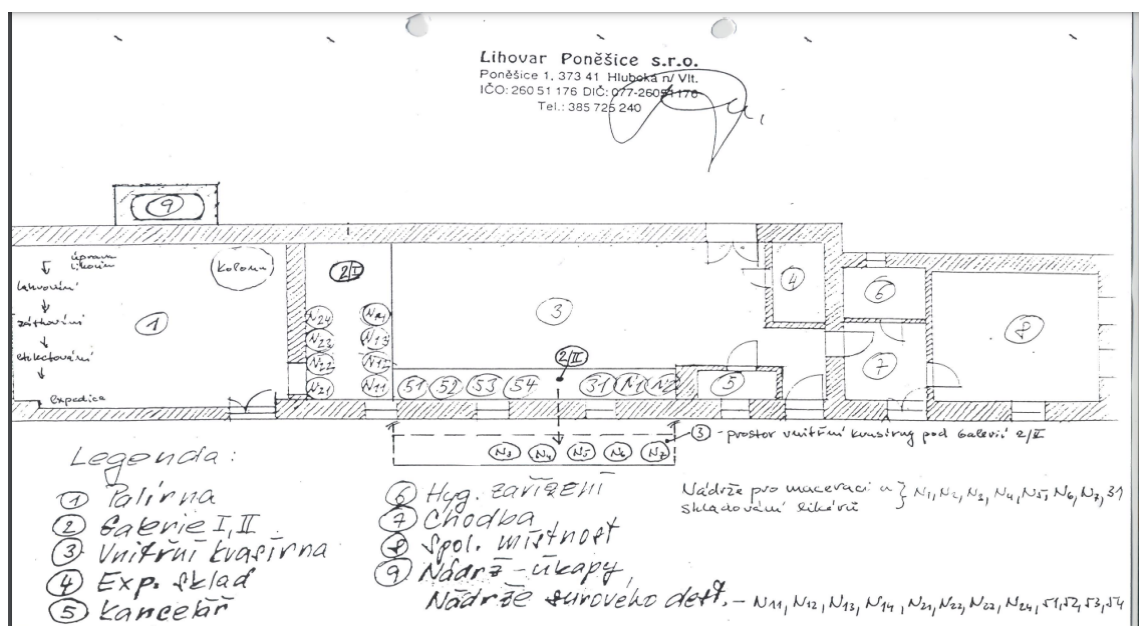
1. Licence na výrobu lihovin – licence pro podniky, které vyrábějí lihoviny, zde je potřeba poskytnout informace o plánech výroby, bezpečnostních opatřeních a nakládání s odpadem
2. Licence na prodej alkoholu – pro podniky, které chtějí prodávat alkohol veřejnosti, do barů a restaurací nebo do obchodů s alkoholem
3. Povolení k manipulaci s nebezpečnými látkami – většinou registrace u místních úřadů, zahrnuje bezpečnostní opatření pro manipulaci s nebezpečnými látkami

4. Povolení k prodeji alkoholu na veřejných akcích – pro podniky, které chtějí prodávat alkohol na akcích, jako je třeba festival, event.

7.2 Daňový sklad

Prostor, kde lihovar skladuje své lihoviny, které podléhají kontrole celních úřadů. Jsou tam uskladněné lihoviny, které ještě neprošly zdaněním nebo prodejem, ze kterých odvádí lihovar poplatky. Placení daní a poplatků uskutečňuje lihovar tehdy, kdy výrobek opouští daňový sklad a vchází do volného oběhu. V rámci povolení, o které lihovar žádá, je plánec, jak je daňový sklad velký a kolik nádrží se v něm nachází, jak jsou rozmístěné a jaký mají nádrže objem. Je vyznačen nějakým půdorysem a je přesně dáno to, co se v něm může nacházet a co ne. Lihovar musí v daňovém skladu mít líh, naředený líh, spotřebitelská balení. Každá nádrž má svoje označení, a pokud se lihovar rozhodne, že chce počet nádrží navýšit, opět to musí ohlásit celnímu úřadu, že došlo ke změně. Nádrže se rozlišují podle toho, co obsahují. Pokud obsahují ovocný destilát nebo líh jako takový, musí nádrže mít kalibrační list, který daný úřad kontroluje. Pokud se jedná o maceráty, ty mohou být uloženy v manipulačních nádržích a žádné označení nemají. Lihovar Poněšice s. r. o. má jeden daňový sklad a ten zahrnuje celou jejich výrobu. Celní úřad velice pečlivě kontroluje pohyb výrobků v rámci daňového skladu a provádí pravidelné kontroly, aby předešli nelegálnímu obchodu s výrobky a jejich zdaněním.

Obrázek 4 Daňový sklad

Zdroj: interní doklady společnosti Lihovar Poněšice, s. r. o.

7.3 Zajištění daně z lihu

Lihovar Poněšice s. r. o. provozuje jeden daňový sklad, zajistí daň složením nebo převodem finančních prostředků na depozitní účet, který zřídil správce daně. Dle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních maximální částka zajištění může činit až 50 000 000 Kč. Celní správa každý měsíc kontroluje, kolik lihu má lihovar skladem, které se převádí na absolutní litry. Převedené absolutní litry musí odpovídat výši zajištění daně, která odpovídá litrům lihu, které je na skladě. Celní úřad toto velice hlídá a poukazuje na to, zda je potřeba poslat nějaké finanční prostředky nebo ne. U Lihovaru Poněšice s. r. o. se tato částka pohybuje kolem 200 000 Kč.

7.4 Značení lihu kontrolními páskami

Změna v zákonech přišla, když Česká republika vstoupila do Evropské unie, jednou z velkých změn bylo vydání zákona o povinném značení lihu, který nabyl účinnosti roku 2005. Ovšem v roce 2013 nabyl účinnosti zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, který změnil předešlý zákon a byl po sléze zrušen.

Hlavním důvodem pro vytvoření tohoto zákona byla snaha zamezit možným daňovým únikům o omezit existenci nelegálního nezdaněného lihu na tuzemském trhu. Slouží také k ochraně spotřebitelů, zajištění dodržování daňových předpisů a snaží se chránit proti padělání. Značení lihu je nezbytným krokem pro jednoduchý a správný provoz podnikatelských subjektů zaměřených na činnosti spojené s lihem. Podniky, které nedodržují povinné značení lihu podle zákona, čelí velikým pokutám a hrozbě odebrání licence.

7.4.1 Odběr kontrolních pásek

Registrovat k povinnému značení lihu se musí každý, kdo uvádí líc do volného oběhu a zároveň je výrobcem, dovozcem nebo provozovatelem daňového skladu. Lihovar Poněšice s. r. o. tyto náležitosti podle zákona splňuje, a proto se musel přihlásit k registraci o povinném značení lihu. V rámci této registrace je povinnost uvést také údaje o povolení nebo oprávnění k nakládání s lihem, dále musí být uvedeno i místo, kde se bude líc značit a rozsah a způsob vybavenosti sledovacím zařízením, to znamená, vybavenost společnosti kamerovým systémem. Pomocí online kamer správce daně pozoruje, zda se stáčí a značí líc na místě, které je k tomu určeno, pokud správce daně zpozoruje, že se značí líc na místě jiném, než je k tomu určené, zavolá do společnosti a upozorní ji na tuto chybu. V lihovaru jsou k dispozici pro správce daně 3 online kamery.

A na značení lihu mají vymezeno 1,5 metru v daňovém skladu na označení spotřebitelských balení kontrolními páskami. Záznamy z těchto kamer musí společnost uchovávat minimálně 30 dní pro případ, že by správce daně chtěl nahlédnout na záznamy z předcházejících dní. Pokud by se stalo, že by kamery nefungovaly například kvůli výpadku elektrické energie, musí se tato skutečnost oznámit příslušnému celnímu úřadu. V tabulce č. 4 jsou vypsána kritéria kvality zobrazení a rozsah sledování, které celní správa provádí.

Tabulka 4 Kritéria zobrazení a rozsah sledování

Sledovaný prostor	Čas, osvětlení sledovaného prostoru	Objekty sledování	Cíl sledování	Úroveň sledování objektů
Prostor stáčení lihu do spotřebitelského balení	Pracovní doba, standardní osvětlení	Stáčený líh	Zjištění, zda dochází ke stáčení lihu do spotřebitelského balení	Identifikace
	Mimo pracovní dobu, nouzové osvětlení			
Prostor značení lihu kontrolními páskami ke značení lihu	Pracovní doba, standardní osvětlení	Aplikátor kontrolních pásek (stroj nebo osoba aplikující kontrolní pásy na spotřebitelské balení)	Zjištění, zda je či není na spotřebitelské balení lihu aplikována kontrolní páska	Identifikace
	Mimo pracovní dobu, nouzové osvětlení			
Všechna místa vykládky/nakládky nákladních vozidel v prostoru daňového skladu	Pracovní doba, standardní osvětlení	Osoby, vozidla, manipulovaný líh, a to i ve skupinovém balení	Rozsah a způsob manipulace s lihem (nakládka/vykládka)	Rekognoskace

	Mimo pracovní dobu, nouzové osvětlení		Počet a směr pohybu osob, nákladních vozidel	Pozorování
Všechna místa vykládky/nakládky neznačeného lihu z/do nákladních vozidel do/z místa značení lihu, které není daňovým skladem	Pracovní doba, standardní osvětlení	Osoby, nákladní vozidla, manipulovaný líh, a to i ve skupinovém balení	Rozsah a způsob manipulace s lihem (nakládka/vykládka)	Rekognoskace
	Mimo pracovní dobu, nouzové osvětlení		Počet a směr pohybu osob, nákladních vozidel	Pozorování
Prostory vstupů do a výstupů z daňového skladu/jiného místa značení lihu	Pracovní doba, standardní osvětlení	Nákladní vozidla a jejich registrační značky	Počet a směr pohybu nákladních vozidel, a to včetně identifikace jejich registračních značek	Identifikace
	Mimo pracovní dobu, nouzové osvětlení			
Prostory vstupů do a výstupů z místa značení lihu (není-li místem značení celá budova)	Pracovní doba, standardní osvětlení	Osoby a manipulovaný líh, a to i ve skupinovém balení	Rozsah a způsob manipulace s lihem	Rekognoskace
	Mimo pracovní dobu, nouzové osvětlení		Počet a směr pohybu osob	Pozorování

musí osoba k tomu oprávněná dostavit na celní úřad a kontrolní pásy převzít. Kontrolní pásy přebírá v obalu a označené štítkem s desetimístným evidenčním kódem, který vidíme na konci objednávky.

Jestliže si společnost z nějakého důvodu kontrolní pásy nevyzvedne, navrhne správce daně nový termín a společnost musí uhradit náklady spojené se skladováním kontrolních pásek. Pokud si společnost ani v tento termín kontrolní pásy nevyzvedne, správce daně tyto pásy zničí a společnost bude muset zaplatit náklady spojené s výrobou, skladováním a likvidací.

Při poškození nebo ztrátě kontrolní pásy je společnost povinna oznámit tuto skutečnost správci daně, a to v bezprostředně nejbližší době po zjištění této skutečnosti. Poškozené kontrolní pásy musí společnost vrátit celnímu úřadu, u kterého je objednala na papíře, kde jsou jednotlivé kontrolní pásy vylepeny a v záhlaví tohoto papíru je uvedeno registrační odběrné číslo. Pokud se stane, že společnost vylepí na lahve špatné kontrolní pásy, musí to opět oznámit celnímu úřadu a za jejich přítomnosti může společnost tyto pásy zničit. Kdyby na to společnost nepřišla a lahve byly vydány do oběhu, berou se tyto lahve jako neoznačené. Proto je důležité vést evidenci kontrolních pásek. Na obrázku č. 6 lze vidět, jak tato evidence vypadá.

Obrázek 6 Evidence kontrolních pásek

Evidence kontrolních pásek																			
Evidenční kód kontrolních pásek		C00208AY0080																	
Pořadové číslo zázpisu do evidence	Datum zázpisu do evidence	Kontrolní pásy																	
		Množství (ks)																	
		Převzaté ¹⁾	Číslo jednot ²⁾	Použité				Vracené				Zničené, ztracené, odcizené				Zůstatek ¹⁶⁾			
				Použití držitelem ³⁾	Předání zahraničnímu dodavateli ⁴⁾	Způsob doručení od zahraničního dodavatele ⁵⁾	Číslo dokladu (JSD, doklad o převzetí) ⁶⁾	Sčítané ⁷⁾	Nepoužité ⁸⁾	Zneshkolené ⁹⁾	Poškozené ¹⁰⁾	Číslo jednot ¹¹⁾	Ztracené ¹²⁾	Odcizené ¹³⁾	Zničené ¹⁴⁾		Porušené ¹⁵⁾	Datum zjištění ¹⁶⁾	Datum oznámení správců daně ¹⁵⁾
1	19.1.2024	500	14310-2/2024-520000-31																500
2																			
3																			
4																			
5																			
6																			
7																			
8																			
9																			
10																			

Zdroj: Interní doklady společnosti

Evidence je elektronická a zaznamenává se do ní, kolik pásek bylo přijato, kolik jich bylo poškozeno, nepoužito. Dále se zapisuje i kolik pásek bylo vylepeno na lahve a kolik odešlo z daňového skladu. Během roku má celní úřad kontrolu na značení lihu, přijdou do společnosti, kde sledují, jestli jsou všechny lahve označeny správnými kontrolními

páskami a pečlivě procházejí i tuto evidenci, kterou porovnávají s celními záznamy o počtu vydaných a zničených kontrolních pásek. Počty musí přesně sedět.

Společnost je také povinna provádět inventuru kontrolních pásek. Provádí ji jednou ročně, a to k poslednímu dni kalendářního roku nebo k jinému dni, chce-li to správce daně. O výsledku inventury vystavuje společnost záznam, který musí poslat správci daně nejpozději do 30 dnů ode dne provedení inventury a tento záznam uchovávat po dobu 3 let. Tento záznam je vyobrazen na obrázku č. 7.

Obrázek 7 Záznam o inventuře kontrolních pásek

Záznam o výsledku inventury kontrolních pásek															
Obchodní firma nebo jméno, popřípadě název				Lihovar Poněšice s.r.o.											
				Poněšice 1, 373 41 Hluboká nad Vltavou											
Registrační odběrné číslo				C002											
Datum, ke kterému byla inventura provedena				31.12.2020											
Evidenční kód kontrolních pásek	Kontrolní pásky skladované a určené k použití k označení lihu			Kontrolní pásky použité k označení lihu neuvedeného do volného daňového oběhu			Kontrolní pásky připravené k vrácení správci daně			Kontrolní pásky předané a skladované u zahraničního dodavatele			Celkem		
	Počet kusů ¹⁾	Počet kusů dle evidence kontrolních pásek	Rozdíl	Počet kusů ¹⁾	Počet kusů dle evidence kontrolních pásek	Rozdíl	Počet kusů ¹⁾	Počet kusů dle evidence kontrolních pásek	Rozdíl	Počet kusů ¹⁾	Počet kusů dle evidence kontrolních pásek	Rozdíl	Počet kusů ¹⁾	Počet kusů dle evidence kontrolních pásek	Rozdíl
C00226J50040	0	0	0	4	4	0							4	4	0

Zdroj: Interní doklady společnosti

7.4.2 Popis a rozměr kontrolní pásky

Účelem kontrolních pásek je zamezit nelegálnímu nakládání s lihem a zajistit, aby nakládání s ním probíhalo podle platných právních předpisů. Tímto chtějí zamezit daňovým a celním únikům a zároveň ochránit spotřebitele lihu. Jsou vyrobeny z ceninového papíru s průběžným vodoznakem. Jsou tištěny ofsetem a liniovým měditiskem obsahující mikropísmo a jsou vybaveny různými elementy:

- Holografické prvky
- Speciální tisky – mikrotexty
- Speciální barvotisk

Obrázek 8 Kontrolní páska

Zdroj: Interní doklad společnosti

Na obrázku č. 8 můžeme vidět kontrolní pásku, která je přímo ze společnosti. Pokud se podíváme je opatřena několika znaky, které by měly fungovat jako opatření proti padělání. Dále na kontrolní pásce můžeme vidět QR kód, ten, když si správce daně načte na svém zařízení, ukáží se mu všechny podrobné informace o dané kontrolní pásce, komu patří, kdy byla objednána, na jaké spotřebitelské balení je určena atd. Dále můžeme na pásce vidět písmena a čísla, které si teď blíže specifikujeme.

- **C002** – označení daňového skladu Lihovar Poněšice s. r. o.
- **14KZ** – datum objednávky, K – měsíc v roce a Z – rok 2023
- **0250** – vyjádření absolutního litru ve spotřebitelském balení, tento kolek je pro spotřebitelské balení obsahující 0,250 absolutního litru

Kontrolní pásy se prodávají ve 3 rozměrech. Jaký rozměr si má společnost objednat, záleží na tom, pro jaké spotřebitelské balení lihu a s jakým objemem lihu tyto pásy potřebuje. Všechny rozměry mají danou maximální hranici spotřebitelského balení alkoholu. Lihovar Poněšice s. r. o. nakupuje nejmenší a střední kontrolní pásy.

Nejmenší kontrolní páska má rozměry 90 x 16 mm.

Obrázek 9 Nejmenší kontrolní páska

Zdroj: Interní doklad společnosti

Střední kontrolní páska má rozměry 150 x 16 mm.

Obrázek 10 Střední kontrolní páska

Zdroj: Interní doklad společnosti

Největší kontrolní páska je o rozměrech 210 x 16 mm.

Obrázek 11 Největší kontrolní páska

Zdroj: Celní správa České republiky

Umístění kontrolní pásky na spotřebitelské balení musí být lícovou stranou nahoře přes uzávěr tak, aby střed pásky byl na horní části uzávěru, a tak aby pravá i levá část pásky byla nalepena podél hrdla spotřebitelského balení ve tvaru písmene U. Také musí být umístěna tak, aby nebylo možné lahev otevřít nebo použít obsah spotřebitelského balení bez porušení kontrolní pásky a evidenční číslo kontrolní pásky musí být čitelné.

Zákon také upravuje požadavky na lepidlo používané k lepení kontrolních pásek. Musí být natolik spolehlivé, aby zůstala páska na svém místě, aniž by došlo k odlepení bez jejího zjevného poškození, a to i za nepříznivých vnějších podmínek.

7.4.3 Cena kontrolních pásek

Cena kontrolních pásek se odvíjí od výše nákladů, které se použijí na její výrobu, skladování, evidenci a distribuci. V průběhu let se cena kontrolní pásky měnila, v současné době je cena stanovena na 0,46 Kč. Přijaté peníze z těchto pásek jsou příjmem státního rozpočtu, přičemž společnost platí za kontrolní pásky předem.

7.5 Normy ztrát

Společnost musí napsat zprávu o uzavření záznamu o příjmu a vydání lihu podle § 31 odst. 4 vyhlášky ministerstva financí č. 150/2008 Sb., o kontrole výroby a oběhu lihu a o provedení dalších ustanovení zákona o lihu s tím související, za výrobní období, které trvá jeden kalendářní rok. Ve zprávě společnost rekapituluje příjem a výdej lihu a tím zjistí evidovanou zásobu lihu. Také ke dni uzavření záznamu provede fyzickou inventuru zásob lihu, při které zjistí skutečnou zásobu lihu. Tato zásoba poté tvoří počáteční stav pro další výrobní období. Rozdíl mezi evidovanou a skutečnou zásobou lihu se porovná s normovanými ztrátami lihu dle druhu norem. Nicméně rozdíl mezi evidovanou a skutečnou zásobou lihu lze snížit pouze o skutečnou zjištěnou ztrátu, ale jen do výše norem ztrát lihu.

V tabulce č. 5 jsou uvedeny druhy ztrát a jejich normy uvedené v %. V dalším sloupci je uvedena specifikace činnosti, ke které je tato norma určena a v posledním sloupci je

uveden základ pro odpočet ztráty. Zelenou barvou jsou označeny ty ztráty a normy, které využívá společnost. Avšak jednatelka společnosti avizuje, že některé normy není reálné dodržet a ztráta lihu je většinou větší, než je norma.

Tabulka 5 Druhy ztrát a jejich normy

Poř. číslo	Druhy ztrát	Norma v%	Specifikace činnosti	Základ pro odpočet normy ztrát
1	Dopravní	0,25	doprava v autocisternách a ostatních cisternách	množství lihu vyskladněného podle dodacího listu; do základu nelze započítávat dodávky podle § 8 odst. 2 a 3 této vyhlášky
		2,00	doprava v železničních cisternách	
		0,30	doprava v kovových sudech, skleněných nebo jiných obalech kromě dřevěných	
		0,60	doprava v dřevěných sudech	
2	Manipulační	0,10	manipulace v zemědělských a ovocných lihovarech	celkový příjem lihu bez počáteční zásoby a celkové vydání lihu bez konečné zásoby
		0,10	manipulace v zemědělských lihovarech se samostatnou rafinerií, pokud vedou oba tyto provozy samostatný záznam a mezi těmito provozy nedochází k přepravě lihu, ale pouze k evidenčnímu převodu lihu	pro zemědělský lihovar příjem lihu bez počáteční zásoby a pro rafinerii celkové vydání lihu bez konečné zásoby
		0,05	manipulace v jiných než zemědělských a ovocných lihovarech s výjimkou pěstitelských pálenic	celkový příjem lihu bez počáteční zásoby a celkové vydání lihu bez konečné zásoby
		0,05	manipulace v likérkách a u ostatních zpracovatelů lihu	celkové množství lihu obsaženého ve výrobcích předaných na sklad hotových výrobků
3	Skladovací	0,10	skladování lihu a polotovarů v jiných než dřevěných nádobách	evidované množství lihu na zásobě výrobce a zpracovatele lihu a evidované množství lihu na zásobách státních hmotných rezerv k poslednímu dni kalendářního měsíce, přičemž

				do základu není dovoleno započítávat zásoby lihu a množství lihu v hotových výrobcích stočených do expedičních nebo spotřebitelských obalů
		0,20	skladování polotovarů v dřevěných nádobách o obsahu více než 300 litrů	evidované množství lihu na zásobě výrobce a zpracovatele lihu a evidované množství lihu na zásobách státních hmotných rezerv k poslednímu dni kalendářního měsíce, přičemž do základu není dovoleno započítávat zásoby lihu a množství lihu v hotových výrobcích stočených do expedičních nebo spotřebitelských obalů
		0,30	skladování polotovarů v dřevěných nádobách o obsahu nejvýše 300 litrů	
4	Stáčení	0,60	stáčení emulzních likérů všech druhů balení, stáčení ostatních lihovin a jiných výrobků obsahujících líh do obalů o obsahu menším než 0,1 litru	množství lihu, obsaženého ve stočených výrobcích, předaných na sklad lihovin a ostatních zpracovatelů lihu
		0,45	stáčení konzumního lihu, lihovin, jiných výrobků obsahujících líh, do obalů o obsahu od 0,1 do 0,35 litru, s výjimkou emulzních likérů	
		0,35	stáčení konzumního lihu, lihovin a jiných výrobků obsahujících líh do obalů větších než 0,35 litru, s výjimkou emulzních likérů	
5	Při úpravách lihu	1,10	rafinace kvasného surového lihu, s výjimkou drožděnského lihu	množství kvasného surového lihu, použitého k rafinaci
		4,00	rafinace kvasného surového drožděnského lihu	množství kvasného surového drožděnského lihu, použitého k rafinaci
		2,50	rafinace úkapů a dokapů	množství úkapů a dokapů, použitých k rafinaci
		1,50	dehydratace lihu	množství lihu použitého k odvodnění

		8,00	dehydratace lihu systémem MERCK	množství lihu použitého k odvodnění
		1,30	rektifikace ovocných a jiných destilátů	množství lihu v surovém destilátu při samostatné rektifikaci nebo množství lihu v destilátu při druhé rektifikaci
		1,00	regenerace lihu z látek obsahujících lih	množství lihu obsaženého v látkách, použitých k regeneraci lihu
6	Při zpracování lihu	3,60	výroba macerátů	celková spotřeba lihu použitého na výrobu macerátů
		1,30	výroba průtahových destilátů	množství lihu použitého ve výrobě průtahového destilátu
		3,00	stažení lihovin a ovocných a jiných destilátů (polotovarů) jinými fyzikálními nebo chemickými metodami nebo vymrazováním, při kterém byl oddělen vymražený podíl	množství lihovin a ovocných a jiných destilátů (polotovarů), u kterých bylo podle stanoveného technologického postupu provedeno umělé stažení některou z fyzikálních nebo chemických metod nebo u kterých byla provedena technologická úprava vymrazování podle stanoveného technologického postupu s následným oddělením vymraženého podílu
		1,80	výroba sladové whisky	množství lihu obsaženého v polotovaru určeném k výrobě sladové whisky
		0,90	výroba konzumního lihu 80 %	množství lihu použitého k výrobě polotovaru konzumního lihu 80 %
		1,00	filtrace lihu přes aktivní uhlí, karbonifikace a jiné fyzikální nebo chemické úpravy lihu	množství lihu použitého k provedení technologickým postupem určené úpravě lihu některou ze specifikovaných metod
		3,60	čiření lihu bentonitem s následnou filtrací	množství lihu, u kterého bylo podle technologického postupu provedeno čiření bentonitem s následnou filtrací
		0,30	sclování destilátů	množství lihu obsaženého v destilátech, u kterých byla provedena technologická úprava egalizace sclováním různých destilátů

		1,60	výroba emulzních likérů	množství lihu použitého k výrobě emulzních likérů
		1,00	výroba lihovin s výjimkou emulzních likérů a výroba jiných výrobků obsahujících líh včetně výroby motorových paliv	množství lihu použitého k výrobě lihovin, s výjimkou emulzních likérů, a množství lihu použitého k výrobě jiných výrobků obsahujících líh

Zdroj: Příloha k vyhlášce č. 141/1997 Sb. Vyhláška Ministerstva zemědělství o technických požadavcích na výrobu, skladování a zpracování lihu

8 Daň z lihu u podnikatelského subjektu

Tuto spotřební daň platí podnikatelské subjekty, které vyrábí, distribuují a prodávají líh. Je zahrnuta do ceny alkoholických nápojů a je vybírána buď přímo od výrobce nebo distributora, nebo prostřednictvím prodejce při nákupu lihu koncovým spotřebitelem. Podnikatelský subjekt je odpovědný za to, že v řádném termínu podá daňové přiznání, vypočte správně spotřební daň z lihu a danou daň v termínu zaplatí. Tato daň má velký vliv na cenu spotřebitelského balení a celkově i na zisky podnikatelského subjektu. Pokud mám vyšší spotřební daň z lihu, odrazí se to na ceně spotřebitelského balení a může docházet ke snížení konkurenceschopnosti podniku na trhu. Současně může mít vyšší cena vliv na množství prodaného alkoholického nápoje spotřebitelům.

Spotřební daň z lihu se platí každý měsíc. Zdaňuje se vše, co opustí daňový sklad podnikatelského subjektu, ať už se jedná o prodej, převodky mimo daňové sklady, tím se rozumí posílání spotřebitelského balení do soutěže nebo nějaký sponzorský dar. Výjimka, kdy se daň z lihu neodvádí je, když se líh pohybuje mezi daňovými sklady, to nastává v momentě, kdy se jiný lihovar rozhodne prodat ve velkém výrobek daného lihovaru. Lihovar, který takovýto líh vydá, musí tuto skutečnost oznámit celnímu úřadu, ale daň z toho neodvádí. Spotřební daň z lihu bude vykazovat a platit až lihovar, který tento líh dále prodá. K tomu na webových stránkách Celní správy existuje aplikace s názvem EMCS – elektronický systém pro evidenci a sledování doprav vybraných výrobků, zde se celní správce dozví, zda je nějaký líh na cestě, jaké množství, o jaké lihovitosti a v jaké nádobě. Toto platí i v případě, pokud se líh posílá do zahraničí. Daňové přiznání se podává do 25. dne od ukončení zdaňovacího období. A platbu je možné uskutečnit až do 55 dnů od ukončení zdaňovacího období. Tedy pokud v lednu podáváme daňové přiznání za prosinec, lze zaplatit tuto spotřební daň až do 25. února. Toto je výhoda pro podnikatelské subjekty z důvodu toho, že někteří odběratelé mohou mít splatnost až měsíc, tedy by se platila spotřební daň z něčeho, z čeho ještě lihovaru nepřišly peníze.

8.1 Daňové doklady

Při jakémkoli výdeji lihu společnost musí vydávat daňové doklady. Jsou podstatnou součástí dokumentů, které slouží pro evidenci lihu v podnikatelském subjektu, ale i správě daně. Na dokladech mimo typických náležitostí musí být vždy vyčísleno množství alkoholu v absolutních litrech, i výše spotřební daně v korunách. Daňovým

dokladem mohou být faktury, převodky, účtenky. Spotřební daň se píše i na jiné doklady, těmi jsou například dodací listy, příjemky a výdejky.

Obrázek 12 Faktura

FAKTURA – daňový doklad č. 23464					
Dodavatel: Lihovar Poněšice s.r.o. Poněšice 1 373 41 Hluboká nad Vltavou IČ: 26051176 DIČ: CZ26051176 Telefon: 777 715 729 E-mail: obchod@lihovarponesice.cz			Variabilní symbol: 23464 Konstantní symbol: Vystavil: Ledajaksová Klára		
Číslo účtu: 273128405/0300 České Budějovice			Odběratel: IČ: 88747751 DIČ: CZ8109020051 Tomášek Martin Moravská 37 120 00 Praha 2		
Forma úhrady: Bezhotovostně Datum vystavení: 23.11.2023 Datum splatnosti: 03.12.2023 Datum uskutečnění plnění: 23.11.2023					
Název	Cena za jednotku	Počet	Jednotky	DPH	Cena s DPH
- Poněšická slivovice 50% 0,5l BARREL EDITION	462,81 Kč	1	0,5l	21 %	560,00 Kč
Gin 43% 0,7l PROVOKATER Parlour	384,30 Kč	20	0,7l	21 %	9 300,00 Kč
Zboží celkem					9 860,00 Kč
Základ DPH 21 %					8 148,76 Kč
DPH 21 %					1 711,24 Kč
Spotřební daň: 2022,08 Kč Alkohol: 6,270 laa			K úhradě 9 860,00 Kč		
Převzal:			Razítko:		

Lihovar Poněšice s.r.o. je zapsán v obchodním rejstříku, vedeném Krajským soudem v Českých Budějovicích oddíl C, vložka 11225

Zdroj: Interní doklad společnosti

Na obrázku č. 12 vlevo dole vidíme, že společnost tyto náležitosti dodržela. Je tam jak vyčíslená spotřební daň v korunách, tak i obsah etanolu v absolutních litrech, který společnost značí ještě po staru laa. V současné době už je zkratka absolutního litru alkoholu le. To samé vidíme i na obrázku č. 13 dole. O tom, jak se tyto dva údaje počítají se dozvíme v následující podkapitole.

Obrázek 13 Paragon

Zdroj: Interní doklad společnosti

8.2 Výpočet spotřební daně a absolutního etanolu v láhvi

Výpočet daně z lihu je jednoduchý, potřebujeme k tomu znát obsah čistého alkoholu ve spotřebitelském balení, objem a sazbu daně. Pokud tyto tři hodnoty známe, vynásobíme je mezi sebou a výsledkem je spotřební daň z lihu. V tabulce č. 6 můžeme vidět, že čím větší obsah etanolu se ve spotřebitelském balení nachází, tím větší je spotřební daň z lihu. Pokud by se obsah etanolu neměnil, neměnila by se ani spotřební daň z lihu. Co se týče výše DPH, tak to se mění pouze v závislosti na ceně a obsah etanolu na to nemá vliv. Sazba spotřební daně pro výrobky pod číslem nomenklatury 2207, 2208 a ostatních je 355 Kč na liter etanolu. Pokud jsou to výrobky s lihem v ovocných destilátech z pěstelského pálení je sazba daně 178 Kč na liter etanolu, ale výpočet je úplně stejný. Sazba spotřební daně se z lihu se často zvyšuje, od 1. 1. 2024 se zvýšila oproti minulému roku o 10 %. V minulém roce činila 322,50 Kč. A u pěstelského pálení sazba činila 162 Kč. V tabulce budeme počítat se sazbou 355 Kč, tedy sazbou pro rok 2024.

Tabulka 6 Výpočet daně z lihu

Objem spotřebitelského balení (v litrech)	Obsah etanolu (v %)	Sazba spotřební daně (v Kč/litr)	Spotřební daň (v Kč)
0,5	30	355	53,25
0,5	33	355	58,58
0,5	35	355	62,13
0,5	40	355	71
0,5	43	355	76,33
0,5	45	355	79,88
0,5	50	355	88,75

Zdroj: Vlastní zpracování

Výpočet obsahu ethanolu ve spotřebitelské balení a ještě jednodušší. K tomuto výpočtu je potřeba znát pouze dva údaje. Prvním údajem je objem láhve a druhým údajem je lihovitost v %.

Tedy pokud mám spotřebitelské balení o objemu 0,5 litru a vyberu si třeba slivovici, která má lihovitost 50 % vypadá výpočet takto:

- Láhev o objemu 0,5l
- Slivovice 50%

Lihovitost se ještě před výpočtem vydělí 100.

Výpočet: $0,5 * 0,50 = 0,25$ laa resp. la resp. le

Nebo např:

- Láhev o objemu 0,2l
- Višňovice 40%

Výpočet: $0,2l * 0,40 = 0,08$ laa resp. la resp. Le

9 Daňové úniky v souvislosti se zdaněním lihu

Daňový únik je stav, kdy se poplatník daně vyhýbá jejímu placení, ovšem toto jednání je nelegální. K porušování zákona dochází tehdy, pokud poplatníci například nepřiznají příjmy, dále při nadhodnocování nákladů nebo plátce vystavuje neexistující doklady. Vzhledem k tomu, že daň z lihu v současné době činí 32 250 Kč za hektolitr ethanolu, dochází k nelegální výrobě, úpravě nebo k nelegálnímu dovozu. Tyto věci způsobují daňové úniky, a tedy i krácení příjmů státního rozpočtu.

9.1 Nelegální dovoz

Nelegální dovoz představuje nezákonnou činnost, která může způsobit škodlivé důsledky na společnost. Většinou se jedná o dovoz lihu ze třetích zemí nebo z jiných členských států, přičemž nejsou dodrženy celní předpisy, daňové předpisy ani regulace týkající se bezpečnosti a kvality výrobků. Lih je často dovážen jako denaturovaný nebo nedenaturovaný. Denaturovaný lih je po sléze zneužit k výrobě lihovin. Podle § 294 celního zákona č. 13/1993 Sb. se právnická osoba dopustí správního deliktu v případě, kdy doveze a přepraví zboží v nesouladu s použitelným předpisem Evropské unie nebo předloží celnímu orgánu pozměněný nebo nepravý doklad. Dále poruší celní předpisy pro propuštění zboží do režimu nebo nakládání se zbožím. Za tyto správní delikty může být společnosti uložena pokuta od 240 000 Kč do výše 4 000 000 Kč.

Možností, jak lze nelegálně dovézt lih je mnoho, například pašováním, kdy je lih dovezen přes hranice bez zaplacení příslušných poplatků, cel a daní. Tento lih je ukryt v lahvích v předních prostorech kontejneru nebo dopravního prostředku, a to z důvodu, že při celní kontrole, nemají celníci šanci se do předních prostor podívat, ani není v jejich moci zkontrolovat celý prostor. Lidé pašující lih, proto do zadních prostor přepravního prostředku naloží lih, který dováží podle předpisů. Jednou z možností často bývá padělání etiket, to znamená, že nelegální lih je v lahvích, které jsou označeny etiketami známých výrobců lihu. Takto se doveze do země levný a nekvalitní lih. Dalším možným způsobem je, že lih je deklarován úřadům jako jiný výrobek, například ředidlo, rozpouštědlo, maziva nebo voda do ostříkovačů.

9.2 Nelegální výroba

Jak už víme ze zákona č. 61/1997 Sb., o lihu, lih lze vyrábět a upravovat jen v lihovarech, který má udělenou koncesi ústředním orgánem státní správy a musí být daňovým

skladem. Co se týče pěstitelských pálenic, zde není povinnost, že musí být prostředí daňovým skladem a koncesi schvaluje Ministerstvo zemědělství.

Jednou z nelegálních výrob lihu lze provádět v lihovarech. V lihovarech je možnost upravení výrobního zařízení, takže líh, který neprochází přes měřidla výrobního zařízení je líh nelegální a není zařazen do výpočtu daně. Problémem je, že v lihovarech se dá nelegálního lihu vyrobit mnohem více než v domácnostech. Takový to způsob výroby nelegálního lihu je méně častý z důvodu častých kontrol správcem daně. V lihovarech se používá k nelegální výrobě nedenaturovaný líh, aby byl těžce zjištělný tento podvod, denaturuje se líh, který už byl před nějakým časem denaturovaný, to se pozná pouze z rozborů daného lihu. Tento způsob nelegální výroby je nebezpečným dopadem i pro lidský život, protože nedenaturovaný líh je používán pouze pro technické účely, a ne k lidské konzumaci. Častým místem k nelegální výrobě jsou i lihovary, které už jsou uzavřeny, správci daně tedy musí kontrolovat i tyto provozovny. Tento líh je označován etiketami provozoven, které jsou poctivými a legálními výrobci lihu.

Další nelegální výrobou je výroba domácí, kde si jedinec nelegálně vyrobí líh na zařízení, které si doma sám vyrobil. Ten líh na destilačním zařízení dostávají většinou z ovoce a jejich kvasů, jako jsou například jablka, švestky, hrušky. Jedinec si nevyrábí takovýto líh za účelem prodeje, ale pro vlastní spotřebu a pro spotřebu jeho nejbližších. Odlišností od nelegální výroby lihu v lihovarech je množství, destilační zařízení, které si jedinec doma vyrobí není možné vyrobit líh ve velkém množství. Ovšem i tak dochází k neplacení spotřební daně a vzniká tak škoda na státních příjmech. Ale v tomto případě se jedinec dopouští pouze přestupku a hrozí mu peněžitá pokuta.

Dle informací Ministerstva zemědělství nelze doma vyrábět líh ani lihoviny bez povolení. Povolení, které je k tomuto potřeba je povolení k provozování pěstitelské pálenice, které vydává právě Ministerstvo zemědělství podle zákona č. 61/1997 Sb., zákona o lihu. Nebo bez příslušné koncese na výrobu a úpravu lihu. Nelegální výroba lihu je považována za nerelevantní společenský čin, které může ohrozit lidský zdraví a způsobit až smrt člověka.

9.3 Využívání znehodnoceného lihu

Líh, který je denaturovaný, se používá k technickým účelům jako jsou ředidla, voda do ostřikovačů atd. Je to ethanol, ke kterému jsou přidány látky, které dodají lihu odpudivý pach a nepříjemnou chuť, což by mělo jedince odradit od konzumace. Tyto škodlivé látky lze ovšem odstranit pomocí běžně dostupných látek obsaženým například v čistících

prostředcích. Takto upravený líh, ale stále obsahuje látky, které jsou zdraví škodlivé. Důvodem, proč je používán denaturovaný líh je jednoduchý, podle § 71 zákona č. 353/2003 Sb., zákona o lihu je denaturovaný líh osvobozen od spotřební daně a pokud je uveden do oběhu, už není možné ho mít pod kontrolou. Pokud ovšem je denaturát z lihu odstraněn nastává povinnost spotřební daň zaplatit. Bohužel pro konečné spotřebitele není možné rozeznat, zda je líh legálně vyrobený nebo takto nelegálně upravený.

9.4 Zneužití kontrolních pásek

Další nelegální činností je zneužívání kontrolních pásek. Pokud společnost ztratí, zničí nebo zjistí, že jim byly kontrolní pásky odcizeny, musí tuto skutečnost ihned po zjištění nahlásit správci daně. Pokud by se tak nestalo, může dojít ke zneužití těchto kontrolních pásek, které mohou být nalepeny na spotřebitelské balení obsahující nelegálně vyrobený líh a poškodit tak pověst společnosti. Dle § 244 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku, pokud se s kontrolními páskami nakládá v rozporu s právními předpisy, způsobí jinému škodu nebo sobě a jinému subjektu připíše neoprávněný prospěch, dále skladuje nebo dováží líh bez kontrolních pásek hrozí mu trest odnětí svobody až na 3 roky nebo zákaz činnosti. Pokud na těchto činnostech spolupracuje s dalšími dvěma osobami nebo získá značný prospěch, bude viník potrestán odnětím svobody od 1 roku do 5 let. Za podmínku, že pachatel získá prospěch velkého rozsahu může být potrestán odnětím svobody od 2 do 8 let.

Z § 264 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákona vyplývá, že pokud viník padělá kontrolní pásku nebo jiné nálepky pro daňové účely anebo věci vydá orgán veřejné moci jako doklad o zaplacení poplatkové povinnosti, a tak způsobí újmu někomu jinému nebo sobě anebo někomu jinému získá prospěch, který jim nenáleží. I viník, který takovéto kontrolní pásky bude vydávat do oběhu a udávat je jako pravé, hrozí mu odnětí svobody až na jeden rok, zákaz činnosti nebo propadnutí věci. Dále jako v předchozím případě spáchá tento čin ve značném rozsahu nebo získá pro sebe nebo pro někoho jiného značný prospěch, který mu nepřísluší, bude potrestán odnětím svobody od 6 měsíců až do výše 5 let nebo pokutou. Pokud v této činnosti bude jeho prospěch ve velkém rozsahu, hrozí pachateli odnětí svobody od 2 až do 8 let. Viník může buď padělat kontrolní pásky nebo etikety, které jsou velmi věrohodné s cílem oklamat konečného spotřebitele. V současné době i s velkým technologickým pokrokem už jsou schopni padělat velmi věrohodně kontrolní pásky, které jsou jen velmi těžko rozpoznatelné od pravých. Další způsob je použití pravých etiket nebo kontrolních pásek na spotřebitelská balení obsahující nelegálně

vyráběný líh. Padělatelé se snaží na pravých kontrolních páskách nebo etiketách měnit údaje na nich uvedených, například objem lihu, datum expirace nebo identifikační prvky.

10 Závěr

Cílem této diplomové práce bylo přiblížit spotřební daň z lihu a poukázat na pravidla související se zdaněním lihu u vybraného subjektu.

V teoretické části byly dle literární rešerše vymezeny a analyzovány základní pojmy související s daněmi jako takovými a spotřebními daněmi. Dále byly představeny směrnice a zákony a celkový legislativní rámec, podle kterého se musí výrobci lihu řídit pro bezproblémové a plynulé podnikání. Tohle by mělo pomoci lépe porozumět celkovému mechanismu zdanění lihu a jaký mají vliv na podnikatelské aktivity v rámci výroby a distribuce lihu a alkoholických nápojů. Touto částí bylo zjištěno, že soubory daňových a legislativních předpisů jsou důležitou součástí pro podnikání s lihovými výrobky. Takovéto právní opatření mají za cíl zajistit spravedlnost, transparentnost a ekonomickou stabilitu. Byly zde představeny i unijní předpisy spotřební daně z lihu, kde byly představeny kódy nomenklatury, jak je to s osvobozením od daně anebo sazby daně.

V další části teoretické části byly uvedeny sazby daně z lihu v jednotlivých členských státech Evropské unie. Zde byly zmíněny i jednotlivé předpisy, které se snažily o sjednocení spotřebních daní. Toto sjednocení se ovšem nevydařilo, ale byly stanoveny alespoň minimální sazby spotřební daně z lihu, pod které nesmí sazby klesnout. Poté je toto představeno i v rámci České republiky.

Pro praktickou část diplomové práce byla vybraná společnost Lihovar Poněšice s. r. o. v první části je tato společnost charakterizována.

V další části jsou představena pravidla pro fungování společnosti v souvislosti se zdaněním lihu. Je zde vyobrazeno, jaká pravidla jsou ukotvena v zákonech a směrnicích a jak to lze prakticky převést do chodu společnosti. Existují také obecná pravidla, které musí dodržovat společnosti podnikající v oboru lihovarnictví. Pravidla, která jsou blíže specifikována jsou například povolení a licence, které jsou potřebné pro začátek podnikání v oboru lihovarnictví. Dále jak má být vymezen daňový sklad a co v něm může a nemůže být, další je způsob zajištění daně, pak také fungování s kontrolními páskami nebo jaké mohou být normy ztrát.

Další pasáž je věnována přímo dani z lihu u podnikatelského subjektu, kdy se platí a jak se taková spotřební daň počítá u spotřebitelských balení, které podnikatelský subjekt

prodává a v jakých případech se spotřební daň platí a v jakých případech se platit nemusí. Také jsou zde představeny náležitosti daňových dokladů jako jsou faktury nebo účtenky.

Poslední pasáž praktické části je věnována daňovým únikům v souvislosti se zdaněním lihu. Jsou zde představeny nečastější daňové úniky, které mohou nastat. Vyobrazen je zde nelegální vývoz, nelegální výroba, zneužívání znehodnoceného lihu pro získání významného prospěchu pro sebe nebo pro někoho jiného, a to i v souvislosti s dalším daňovým únikem způsobeným zneužitím kontrolních pásek.

Závěrem lze doplnit, že je podstatné si uvědomit, že dodržování daňových předpisů a ochranných opatření v oblasti lihovarství je základem pro udržitelné a transparentní podnikání. Aktivní sledování a reakce na změny v legislativním prostředí jsou nezbytné pro efektivní reagování na nové výzvy a příležitosti. Zapojení do prevence proti rizikům spojeným s nelegálními praktikami při placení daně z lihu je důležitou nezbytností pro ochranu společnosti a státní ekonomiky a zachování její dlouhodobé stability a prosperujícího podnikání v tomto specifickém odvětví.

Celní správa velice pečlivě plátce daně z lihu kontroluje, zejména pokud se jedná o tuzemské výrobce. Tento tuzemský výrobce musí vést podrobnou evidenci a je pod neustálou kontrolou, a je tedy obtížné, aby docházelo k daňovým únikům. Bohužel, ale i správci daně se mohou účastnit nelegálních praktik. Největší událostí se stala metanolová kauza v roce 2012 k níž byli zapleteni právě i správci daně. Správci daně by neměli být ovlivnitelní, ale důvodem tohoto trestného činu byla pravděpodobně skutečnost vysoké získané částky z daňového úniku a dosaženého zisku z této trestné činnosti. Tato velká kauza způsobila, že výrobci a prodejci lihovin velmi dbají na kvalitu svých výrobků a chtějí, aby jim spotřebitelé důvěřovali a kupovali stále jejich výrobky.

11 Summary

This thesis deals with the tax aspects associated with the production, distribution and sale of spirits by a business entity. The aim of the thesis is to provide a more accurate view of the alcohol taxation system and to analyse what rules need to be met for a good and fair operation. The theoretical part focuses on the basic principles of alcohol taxation, including tax rates, levies, rules and legislative measures related to alcohol taxation.

The practical part presents the specific rules that a business entity must follow in the context of alcohol taxation with the aim of achieving optimal taxation, as well as the tax of a selected business entity and the possible risks of doing business in relation to alcohol taxation that may arise.

The result of this work is to highlight and better understand the tax system regarding the tax on alcohol. Furthermore, how the alcohol tax can be calculated for each product and lastly what risks are associated with the alcohol tax for the business.

12 Přehled použité literatury

1. Evropská komise (2023). [online]. Dostupné z: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs-4/union-customs-code/national-customs-administrations_en?prefLang=cs
2. Finanční správa a celní správa. (2022). Zpráva o činnosti finanční správy a celní správy za rok 2022. Finanční správa a celní správa
3. Kódy nomenklatury dostupné z: https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=cs&Taric=2207000000&Expand=true&Area=&Level=1&SimDate=20231017&GoodsText=&OrderNum=&StartPub=&EndPub=&Regulation=&LastSelectedCode=2206000000,2207000000#ftn_ref_TN701
4. Kottenová, B., Petrová, P., Tomíček, M. (2020). Zákon o spotřebních daních. Praha: Wolters Kluwer
5. Kubátová, K. (2015). Daňová teorie a politika.
6. Marková, H. (2023). Daňové zákony 2023. Úplná znění platná k 1. 1. 2023. Praha: Grada
7. Marková, H. (2024). Daňové zákony 2024. Úplná znění platná k 1. 1. 2024. Praha: Grada
8. Ministerstvo financí ČR, (2023). Zpráva o činnosti Finanční správy ČR a Celní správy ČR za rok 2022. Ministerstvo financí ČR
9. Nařízení Rady (EHS) č. 1576/89 ze dne 29. května 1989, kterým se stanoví obecná pravidla pro definici, označování a obchodní úpravu lihovin
10. Nařízení vlády č. 172/2006 Sb., o stanovení hodnoty kontrolní pásky určené ke značení lihu vyrobeného na daňovém území České republiky nebo na daňové území České republiky dovezeného.
11. Rybová, J., & Doležalová, K. (2019). Úloha minimálních sazeb spotřebních daní. Ekonomická fakulta, Jihočeská univerzita
12. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/82/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se veterinárních léčivých přípravků
13. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/83/ES ze dne 6. listopadu 2001 o kodexu Společenství týkajícím se humánních léčivých přípravků
14. Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/46/ES ze dne 10. června 2002 o sbližování právních předpisů členských států týkajících se doplňků stravy

15. Směrnice Rady (EU) 2020/1151 ze dne 29. července 2020, kterou se mění směrnice 92/83/EHS o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů
16. Směrnice Rady 2008/118/ES ze dne 16. prosince 2008 o obecné úpravě spotřebních daních
17. Směrnice Rady 92/83/EHS ze dne 19. října 1992, o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu a alkoholických nápojů.
18. Směrnice Rady 92/84/EHS ze dne 19. října 1992, o sblížování sazeb spotřební daně z alkoholu a alkoholických výrobků.
19. Směrnice Rady č. 92/12/EHS ze dne 25. února 1992, o obecné úpravě, držení, pohybu a sledování výrobků podléhajících spotřební dani.
20. Svátková, S. (2009). Spotřební a ekologické daně v České republice. Praha: Wolters Kluwer
21. TERRA, B. J. M. a P. J. WATTEL. European tax law. 2005
22. Úřední věstník Evropské unie Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/cs/TXT/?qid=1562161417450&uri=CELEX:31992L0083>
23. Vančurová, A., Láchová, L. a Zídková, H. (2020). Daňový systém 2020. Praha, Wolters Kluwer
24. Vyhláška č. 141/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobu, skladování a zpracování lihu
25. Vyhláška č. 150/2008 Sb., o kontrole výroby a oběhu lihu a o provedení dalších ustanovení zákona o lihu s tím souvisejících
26. Zákon 587/1992 Sb., o spotřebních daních
27. Zákon č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních
28. Zákon č. 676/2004 Sb., o povinném značení lihu
29. Zákon č. 13/1993 Sb., celního zákona
30. Zákon č. 61/1997 Sb., o lihu a o změně a doplnění zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákona České národní rady č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů
31. Zákon č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku

13 Seznam obrázků

OBRÁZEK 1 LOGO SPOLEČNOSTI.....	34
OBRÁZEK 2 SORTIMENT	35
OBRÁZEK 3 CELOMĚDĚNÁ KOLONA NA DESTILACI.....	35
OBRÁZEK 4 DAŇOVÝ SKLAD	37
OBRÁZEK 5 OBJEDNÁVKA KONTROLNÍCH PÁSEK	41
OBRÁZEK 6 EVIDENCE KONTROLNÍCH PÁSEK	42
OBRÁZEK 7 ZÁZNAM O INVENTUŘE KONTROLNÍCH PÁSEK	43
OBRÁZEK 8 KONTROLNÍ PÁSKA	44
OBRÁZEK 9 NEJMENŠÍ KONTROLNÍ PÁSKA.....	45
OBRÁZEK 10 STŘEDNÍ KONTROLNÍ PÁSKA	45
OBRÁZEK 11 NEJVĚTŠÍ KONTROLNÍ PÁSKA	46
OBRÁZEK 12 FAKTURA.....	52
OBRÁZEK 13 PARAGON	53

14 Seznam tabulek

TABULKA 1 KÓDY NOMENKLATURY	19
TABULKA 2 SAZBY SPOTŘEBNÍCH DANÍ NA HEKTOLITR ČISTÉHO ALKOHOLU V EUR K 1.1. 2023	22
TABULKA 3 SAZBY DANĚ	28
TABULKA 4 KRITÉRIA ZOBRAZENÍ A ROZSAH SLEDOVÁNÍ	39
TABULKA 5 DRUHY ZTRÁT A JEJICH NORMY	47
TABULKA 6 VÝPOČET DANĚ Z LIHU	54

15 Seznam schémat

SCHÉMA 1 SMĚRNICE RADY KE SPOTŘEBNÍM DANÍM	12
SCHÉMA 2 STRUKTURA LEGISLATIVY KE SPOTŘEBNÍ DANI Z ALKOHOLICKÝCH NÁPOJŮ	16